

In fleanende
takomst!

JAARVERSLAG

2024

Colofon

Jaarverslag 2024 van de Bond Friese VogelWachten (BFVW)

De BFVW is een natuurbeschermingsorganisatie zonder eigen terreinen. De vereniging streeft naar bescherming en verbetering van de kwaliteit van de natuur en de natuurbeleving in brede zin in de provincie Fryslân. De BFVW telt op 31 december 2024 100 plaatselijke vogelwachtverenigingen met 17.500 leden, we tellen verder ruim 3.000 vrijwilligers, waarvan zo'n 2.200 nazorgers op een nazorggebied van totaal ongeveer 130.000 hectare.

Bondsbureau BFVW

(abonnementen, administratie, inzenden kopij, informatie)

Inge van der Zee,
beleidsmedewerker, tel. 06 - 11 40 25 91

Henk de Jong,
medewerker marketing en communicatie, tel. 06 - 51 17 21 74

René van Dam,
beleidsmedewerker, tel. 06 - 11 02 57 51

Charlotte de Groot,
administratief medewerkster, tel. 06 - 15 22 84 98

Labadistendyk 2, 8637 VJ Wiuwert

Tel. 058-250 4388

Email: info@bfvw.nl - Website: www.bfvw.nl

IBAN-nr. BFVW: NL82RABO0356254844

Geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Uitgever

BFVW, Wiuwert

Redactie

Inge van der Zee (BFVW)

Helga Aukes Communicatie & Office Management, Mantgum

Ontwerp en vormgeving

Jongens van de Jong, Leeuwarden

Druk

Grafische Groep van der Eems, Easterein

Foto cover

Pimpelmezen. Foto: Joan Brink

Niets uit deze uitgave mag op wat voor wijze dan ook worden overgenomen zonder uitdrukkelijk schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever en Helga Aukes zijn niet verantwoordelijk voor eventuele tekst-, beeld-, zet- en drukfouten.

01

verenigingszaken

1.1	Algemeen	6
1.2	Algemene ledenvergadering	7
1.3	Andere contactmomenten	7
	Kontaktjûn	7
	Gesprekronde langs vogelwachten	8
	Rayonbijeenkomst	9
1.4	Samenwerkingsverbanden	9
1.5	Jaarbericht – Weidevogels in Fryslân	9
1.6	Vrijwilligers en vogelwachten	9
1.7	Hoofdbestuur	9
	Bezetting hoofdbestuur	9
	Bezetting Bonds bureau	10
1.8	Registratiesysteem	10
1.9	Jarige vogelwachten	10
	Media	11
	Sponsoren	11

02

nazorg

2.1	Algemeen	12
2.2	Situatie 2024	12
2.3	Kievit	14
2.4	Grutto	14
2.5	Scholekster	14
2.6	Tureluur	15
	Eerste eieren	16
	Droneteam	18
	Kuikens in het land, poes in de mand	18
	Grutsk op ús	19
	Greidefûgels	19
	Stimuleringsfonds	
	Boerenlandvogels	
	Fryslân	20

03

broedzorg

3.1	Algemeen	22
3.2	Nestkasten	24
3.3	Zwaluwen	25
3.4	Blaustirns (zwarte stern)	27
3.5	Uilen en roofvogels	28
	Werkgroep Kerkuilen	
	Friesland	28
	Steenuilengroep	
	Friesland	29
3.6	Wilsters (goudplevieren)	29

Telefoonnummers 33
secretariaten vogelwachten

Adresgegevens 34
BFVW, bestuur, ereleden, commissies
en aanverwante organisaties

04

educatie

4.1	Jeugd	32
4.2	Volwassenen	32

De blauwborst is een soort in opkomst in Fryslân, vorig jaar werden er 30 nesten en broedparen in ons systeem gemeld. Hier de witgesterde ondersoort. De met rode vlek op de blauwe keel (de roodgesterde) is in Nederland een zeldzame doortrekker.
Foto: Gerke Visser

Een ronduit slecht weidevogeljaar

Terugkijkend op 2024 is de pijn nog steeds niet verdwenen. Hoe graag je ook positief wilt blijven, we moeten ook stilstaan bij wat slecht was. Om er iets mee te doen of van te leren. 2024 was ronduit een slecht weidevogeljaar. De oorzaken kennen we en daar is veel over gezegd en geschreven. Naast dat het voor de weidevogels een slecht jaar was, hebben ook de vele vrijwilligers en de boeren pijn geleden. Toen de bruine kiekendief zich eind mei tegoed deed aan de vliegvlugge jongen, moesten de mensen die zich vol hadden ingezet op de zorg voor de weidevogels met tranen in de ogen toezien hoe deze massaal werden opgehaald.

Maar was het alleen kommer en kwel? Nee, natuurlijk niet. Bij Wolvega werd een stuk akkerbouwland, waarvan de vrucht door de natte omstandigheden niet gewonnen kon worden, gevonden door heel veel kieviten die daar hun broedplek vonden. Door de natte winter en het natte voorjaar ontstond ook op andere plekken een natuurlijke plasdras die door weidevogels gevonden en benut werd.

De mensen die zich ieder jaar inspannen voor de zwarte stern (blaustirns) kenden een recordgoed jaar. Wat een beloning voor hun trouwe inzet!

Het in 2023 gestarte wachtonderzoek is vorig jaar afgerond en gepresenteerd. Er zijn sterke wachten en er zijn wachten die best wel wat hulp kunnen gebruiken. Maar er zijn ook wachten die zich met nieuwe en jonge mensen op eigen kracht oprichten en die gelukkig wel nieuwe bestuursleden konden vinden. Fantastisch dat er ook steeds meer vrouwelijke bestuursleden bij komen.

En wat is de drone een fantastisch hulpmiddel gebleken. Steeds meer wachten kopen een drone wat ten goede komt aan de bescherming en monitoring van de weidevogels. De AI-drone is volop in ontwikkeling en zal nog veel meer voor ons betekenen.

Wat doet stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân (ANF) het goed. Alle gewenste hectares van Bote de Boer zijn nu aangekocht en ANF richt zich nu ook op andere gebieden.

De jeugdvogelwachtdag werd georganiseerd door Vogelwacht Tjalleberd. Deze wacht die erg actief is, veel presteert en veel aandacht heeft voor de jeugd, organiseerde met de BFVW ook deze mooie dag. Mooi ook dat andere wachten hun eigen jeugdvogelwachtdagen organiseerden. Een groot compliment aan de wachten die zich zo goed inzetten voor de jeugd!

Dan de 'fjild' beleving. Wat zou het mooi zijn als jeugd en (jong)-volwassenen de kans krijgen om zelf eieren te vinden en het warme gevoel te ervaren dat dat op kan leveren. Deze praktische veldkennis is nodig voor de toekomst. Doede Kooistra heeft hier een hele mooi presentatie over gegeven tijdens de Kontaktjûn.

Ondertussen zijn er werkgroepen bezig met onderwerpen die de toekomst van de vogelwachten en de BFVW betreffen. Een groep die nadenkt over de toekomst van de nazorg bijvoorbeeld en een groep die zich focust op de geldstromen. Dank aan alle mensen die dit, naast hun werk voor de lokale wacht, met elkaar oppakken!

Het Hoofdbestuur is twee goede bestuurders rijker: Douwe Hoogland en Bas van den Berg. Laatstgenoemde is tijdens de Algemene ledenvergadering van 2025 benoemd, maar liep in 2024 al enkele maanden mee.

Iedereen die zich in welke vorm dan ook heeft ingezet voor de weidevogels en de broedzorg: hartelijk dank. Provinsje Fryslân bedankt voor al het vertrouwen en de steun.

Ik begon met wat negatieve gevoelens over 2024, maar alles slijt en nieuwe energie komt daarvoor in de plaats. Er zijn gelukkig heel veel vrijwilligers en liefhebbers die hun krachten bundelen. Wat van Fryslân is en bij Fryslân hoort, laten wij niet los!

Keimpe Strikwerda, voorzitter BFVW

01 verenigings- zaken

missie

De BFVW verbindt de vogelwach-
ten in Fryslân die samen één grote
passie delen; de enorme liefde voor
de natuur en met name de vogels
daarin. Die liefde drijft ons om die
kostbare natuur te koesteren en te
beschermen.

visie

De BFVW beschermt de vogels
en hun leefgebied in Fryslân. We
benutten kansen om de teruggang
van de (weide)vogels te keren. De
BFVW pakt de belangrijkste bedrei-
gingen voor de (weide)vogels, zoals
verlies van biotoop en toenemende
predatie, in Fryslân aan. De BFVW
maakt de Fryske samenleving
bewust van het feit dat ook zij actief
kan bijdragen aan de bescherming
van vogels. De BFVW is het kennis-
centrum voor monitoringsgegevens
en beschermingsmaatregelen voor
vogels in Fryslân.

Grote zilverreiger.
Foto: Wiebe Palstra

1.1 Algemeen

Opgericht op 12 november 1947 door 62 lokale vogelwach-
ten, vormt de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten
(BFVW) al meer dan 75 jaar het hart van de vogelbescher-
ming in Fryslân. Hoewel onze naam in 2008 werd verkort
tot Bond Friese VogelWachten, is onze missie ongewijzigd
gebleven: het beschermen van de Friese flora en fauna, met
in het bijzonder aandacht voor vogels.

Sinds 1947 zetten we ons in voor de Friese vogelrijkdom –
ook in 2024 met volle overtuiging. Vanuit het Bonds bureau
en het Hoofdbestuur hebben we ons opnieuw gefocust op
twee kernthema's: de Fûgels yn Fryslân en onze onmisbare
vrijwilligers. Die vrijwilligers zijn onze ogen en oren in het
veld. Zij beschermen, monitoren en bieden ruimte aan
vogels om te nestelen en voedsel te vinden.

Onze organisatie telt inmiddels 100 aangesloten lokale
vogelwachten, goed voor ongeveer 17.500 leden. Onder
hen bevinden zich ruim 3.000 actieve vrijwilligers. Samen
vormen we de grootste organisatie in Nederland die zich
inzet voor de bescherming van boerenlandvogels.

Als hét kenniscentrum voor vogelmonitoring in Fryslân
delen we onze expertise met agrarische collectieven, natuur-

organisaties en particulieren. Zo dragen we bij aan het
naleven van de zorgplicht én aan een betere leefomgeving
voor vogels. Ons Bonds bureau, dat bestaat uit vier betaalde
medewerkers, speelt - samen met het Hoofdbestuur - een
centrale rol in de ondersteuning en coördinatie van al deze
inspanningen.

Sinds ons jubileumjaar in 2022 is de BFVW bezig met de
toekomst van haar organisatie, leden en de vogels in onze
provincie. In 2024 hebben diverse werkgroepen gefunc-
tionoerd, die zich specifiek bezighielden met die zaken.
Zo besprak de werkgroep Aaisykjen en veldbeleving de
gebeurtenissen rondom de start van het nazorgseizoen met
bijvoorbeeld de vondst van de eerste kievitseieren en de
sluiting van het 'frije fjild' dat daarop volgt. De werkgroep
nazorg 2.0 dacht na over hoe onze nazorgtak (de vrijwille-
ge weidevogelbescherming) toekomstbestendig gemaakt
kan worden en de werkgroep geldstromen werkte aan een
aantal adviezen over hoe de BFVW en de bij haar aange-
sloten vogelwachten om kunnen gaan met de beschikbare
middelen en hoe nieuwe middelen kunnen worden aan-
geboord.

Ook in 2024 werkten het bestuur en de vier medewerkers
van het Bonds bureau door aan de dagelijkse gang van zaken.

Zo werd de monitoring van diverse vogelsoorten gecoördineerd en gefaciliteerd, vonden er gesprekken plaats met collega-organisaties, overheden en andere samenwerkingspartners en namen we actief deel aan overleggen op zowel provinciaal als landelijk niveau. Daarnaast ontwikkelden en verzorgden we cursussen en stonden we klaar om vragen van onze vrijwilligers te beantwoorden.

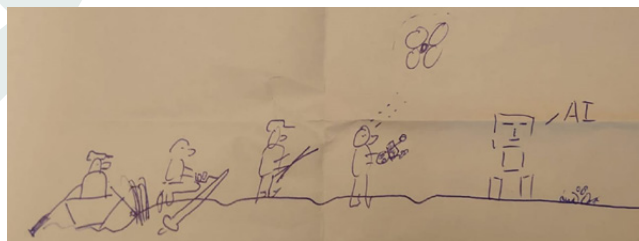
In dit jaarverslag blikken we uitgebreid terug op de activiteiten van 2024. Hier en daar werpen we alvast een korte blik vooruit op de plannen voor 2025.

1.2 Algemene ledenvergadering

Geheel volgens traditie organiseerden we op de eerste vrijdag van maart onze Algemene ledenvergadering (ALV). Op 1 maart 2024 kwamen circa 60 vogelwachten samen in Jirnsom. Voorzitter Keimpe Strikwerda benadrukte in zijn jaarrede het belang van de inzet van vrijwilligers en medewerkers en bedankte hen daarvoor. Hij stond verder stil bij belangrijke mijlpalen zoals het wachtonderzoek, het droneproject en Nazorg 2.0. Ook besprak hij predatie, samenwerking met boeren en het belang van jeugdbetrokkenheid.

De begroting voor 2024 toonde een bewuste investering in de toekomst, onder andere in de ontwikkeling van een intranet voor vogelwachten en verdere digitalisering. Hoofdbestuursleden Wybe de Jong en Titus Sijmonsma werden herbenoemd, terwijl Jacob van der Wal afscheid nam. Douwe Hoogland werd verwelkomd als nieuw bestuurslid. Tijdens de ALV gaven melkveehouder Reijer den Hartog en beheerders Sies Krap en Harry Huizenga een inspirerende presentatie over *Skriezekrite Kollum* e.o. Met 125

betrokken nazorgers is er intensief contact tussen boer en vogelwachter, met wekelijks overleg en effectieve inzet van lichtbakken, cameravallen en martervallen tegen predatie. Door maatregelen zoals verhoogd waterpeil en plasdrassen nam het aantal gruttopen in één gebied toe van 12 in 2021 tot 56 in 2023. Een voorbeeld van hoe samenwerking tot resultaat leidt.

Tijdens de ALV sprak Doede Kooistra vanuit de werkgroep veldbeleving over de 'evolutie van de aaisiker'. TEKENING: Doede Kooistra

1.3 Andere contactmomenten

Kontaktjûn

Tijdens de Kontaktjûn op 8 november gaf gedeputeerde Abel Kooistra een toelichting op het provinciale beleid, waarbij hij het belang van vrijwilligers in de nazorg en de samenwerking tussen boeren en nazorgers benadrukte. Voorzitter Keimpe Strikwerda benoemde de uitdagingen rondom de begroting voor 2025. Stijgende kosten en gelijkblijvende of dalende inkomsten maken heroverwegingen noodzakelijk. Er wordt gekeken naar de vergoeding voor nazorg op ANLb-grond, de al jaren ongewijzigde contributies en het organisatiemodel van de BFVW, in samenwerking met het ANF.

René van Dam presenteerde de uitkomsten van het wachtonderzoek. Hoewel het met veel vogelwachten goed gaat, zijn er zorgen over onder andere vergrijzing. De persoonlijke gesprekken werden zeer gewaardeerd en de BFVW wil daarom minimaal eens per twee jaar contact onderhouden met iedere wacht.

Eduard van der Hoek gaf een update over het project Nazorg 2.0. De werkgroep gaat aan de slag met een nazorgagenda en een intranet waar wachtinformatie overzichtelijk beschikbaar wordt gesteld. Wachten worden uitgenodigd om actief mee te denken en hun ervaringen te delen.

Tot slot hield Hoofdbestuurslid Doede Kooistra een pleidooi voor het versterken van de veldbeleving – aaisykjen is tenslotte erkend als immaterieel erfgoed.

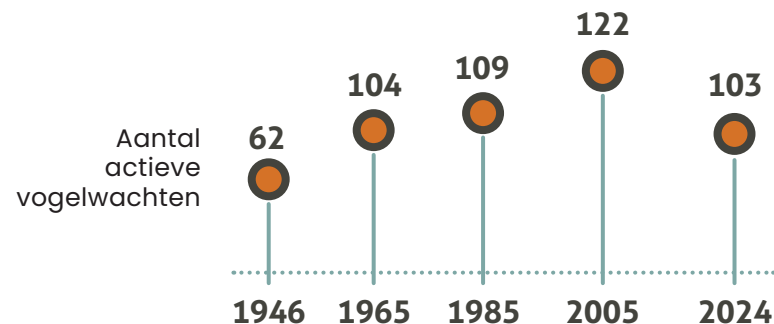
Gespreksronde langs vogelwachten

In de tweede helft van 2023 en de eerste helft van 2024 zijn alle 100 lokale vogelwachten bezocht door een medewerker of bestuurslid van de BFVW. Aan de hand van een vragenlijst werd met elkaar nagedacht over de stand van zaken bij de lokale vogelwacht op de gebieden nazorg, broedzorg, jeugd, bestuurskracht en toekomst. De gesprekken zijn samengevat en geanalyseerd in een rapport dat in samenwerking met Partoer is opgesteld. Een factsheet vat kort en beeldend de uitkomsten van het rapport samen.

Het rapport noemt een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn belangrijk voor de BFVW en de aangesloten vogelwachten. Ze geven aan wat er nodig is om als Bond en aangesloten vogelwachten ook in de toekomst gezond verder te kunnen.

De aanbevelingen:

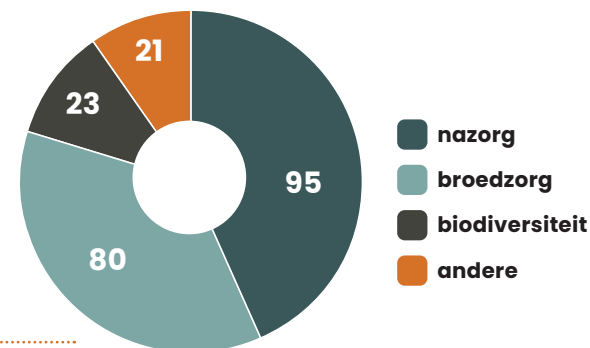
1. Sluit beter aan bij de veranderende vraag van de vogelwachten.
2. Verbeter de communicatie naar de vogelwachten en zorg voor een intensiever (persoonlijk) contact met de vogelwachten.
3. Zet in op extra professionele ondersteuning van de bestuurskwaliteit van de vogelwachten.
4. Geef directe ondersteuning aan vogelwachten met serieuze problemen.
5. Verstevig de vrijwilligersondersteuning.
6. Formuleer als bond een heldere ambitie en de daarbij passende dienstverlening.

Activiteiten

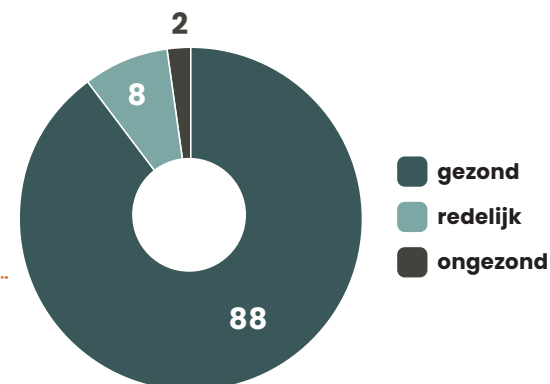
De vogelwachten voeren meerdere activiteiten uit ten behoeve van de bescherming van de (weide)vogels.

De activiteiten die het meest uitgevoerd worden: zijn nazorg (98%), broedzorg (87%), biodiversiteit (24%).

Financiën

89 van de 99 ondervraagde vogelwachten zijn financieel gezond. Twee wachten zijn financieel ongezond.

Rayonbijeekkomsten

In verband met ziekte op het Bondsbureau zijn de rayonbijeekkomsten van november 2024 uitgesteld naar februari 2025. In het jaarverslag over 2025 zullen we daar verslag van uitbrengen.

1.4 Samenwerkingsverbanden

Ook in 2024 zette de BFWV zich actief in binnen diverse samenwerkingsverbanden op provinciaal, landelijk en Europees niveau. Altijd met hetzelfde doel: het verbeteren van de leefomstandigheden van (weide)vogels in Fryslân.

Een belangrijk platform hierin blijft het *OlterterpOerlis*, waarin sinds 2014 alle betrokken partijen binnen de Friese weidevogelwereld vertegenwoordigd zijn. Vanuit dit overleg zijn onder meer predatiemonitoring, Fûgelweb en de Weidevogelnota ontstaan. Ook het *Jaarbericht Weidevogels in Fryslân* vindt hier zijn oorsprong, waarbij de BFWV de coördinatie van de provinciale cijfers op zich neemt. Binnen de *Olterterp-werkgroep Predatie* zijn we nauw betrokken bij onder andere steenmarterpilots en kennisdeling over predatiebeheer.

Als provinciale weidevogelcoördinator nemen we deel aan landelijke overleggen, waar de unieke Friese aanpak – met duizenden vrijwilligers en een eigen registratiesysteem – vaak als voorbeeld wordt genoemd. Ook zijn we sinds 2021, in de persoon van Hoofdbestuurslid Doede Kooistra, vertegenwoordigd in de *Provinciale Commissie Landelijk Gebied* namens de natuurorganisaties. Daarnaast zijn we via de Friese Milieu Federatie actief in het Grien Oerlis, en dragen we met partners bij aan moderne educatiemiddelen binnen het *Actieplan Groene Vrijwilligers Fryslân*.

Binnen het Europese LIFE IP-project *GrassBirdHabitats* speelt

de BFWV een sleutelrol in monitoring en het versterken van de vrijwilligersstructuur in Fryslân. Daarnaast onderhouden we nauwe contacten met o.a. ANF, BoerenNatuur Fryslân, TBO's, Sovon, onderwijsinstellingen, de Jagersvereniging en de Provincie Fryslân.

1.5 Jaarbericht- Weidevogels in Fryslân

Ook in 2024 hebben de nazorgers en broedzorgers van de BFWV weer indrukwekkende hoeveelheden gegevens ingevoerd in ons centrale registratiesysteem. Deze data vormen de basis voor beleidsontwikkeling, monitoring én publicaties. Een mooi voorbeeld is het *Jaarbericht 2024 – Weidevogels in Fryslân*, dat onder leiding van Teade de Boer tot stand kwam.

Tijdens de presentatie op 26 oktober stond de inzet van vrijwilligers centraal. De bijeenkomst werd gecombineerd met de uitreiking van de Boerefûgellânpriis, onderdeel van het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân (zie hoofdstuk Nazorg).

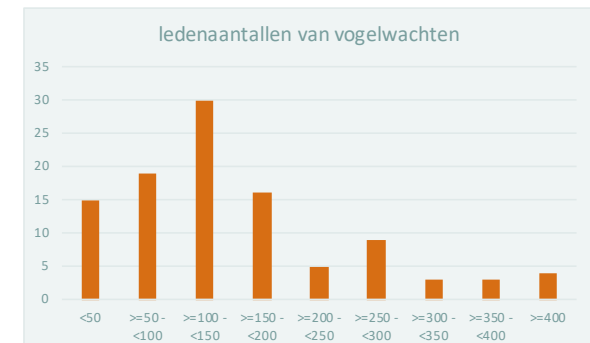
Een bijzonder moment tijdens deze middag was de koninklijke onderscheiding voor vrijwilliger Anne Venema. Op initiatief van vogelwacht Goutum en met steun van onder andere de BFWV, werd Anne benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. De onderscheiding werd uitgereikt door locoburgemeester Gijs Jacobse van Leeuwarden.

1.6 Vrijwilligers en vogelwachten

In 2024 waren 100 vogelwachten aangesloten bij de BFWV. Samen vormden zij een krachtig netwerk van ruim 3.000 nazorgers, 575 broedzorgers, bijna 70 jeugdcoördinatoren en zo'n 330 bestuursleden. Maar liefst 98% van de vogelwachten is actief op het gebied van nazorg. 87% houdt zich

(daarnaast) bezig met andere vogelsoorten via broedzorg. 24% richt zich (ook) op bredere thema's zoals algemene biodiversiteit.

Tezamen hebben de vogelwachten ongeveer 17.500 leden. In onderstaande grafiek een indeling van de vogelwachten naar ledenaantal.

1.7 Hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur opereerde in 2024 onder de leiding van voorzitter Keimpe Strikwerda. Met de toetreding van Douwe Hoogland tijdens de ALV van 2024 waren er zes actieve HB-leden dit jaar. In het najaar kwam aspirant-lid Bas van den Berg de gelederen versterken. Van den Berg wordt tijdens de ALV van 2025 voorgedragen als nieuw HB-lid.

Bezetting hoofdbestuur in 2024

De leden van ons hoofdbestuur:

Keimpe Strikwerda | voorzitter

Harke Heida | secretaris

Wybe de Jong | penningmeester

Titus Sijmonsma | predatie

Henk Minkes | commissie broedzorg

Doede Kooistra | commissie onderzoek en juridische zaken

Douwe Hoogland | nazorg 2.0

Bas van den Berg | wachtondersteuning

Bezetting Bondsbureau in 2024:

Henk de Jong – Inge van der Zee – René van Dam – Charlotte de Groot.

1.8 Registratiesysteem

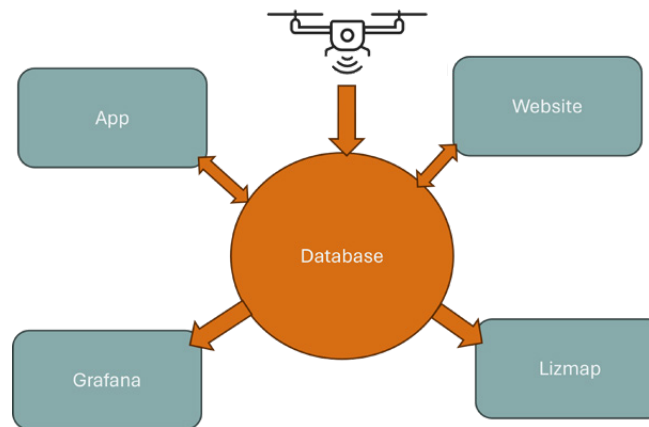
Het registratiesysteem van de BFWV is uitgegroeid tot een cruciaal hulpmiddel voor het vastleggen en analyseren van veldgegevens. Via de website bfvwregistraasje.frl en de bijbehorende mobiele app kunnen onze vrijwilligers – van nazorgers tot broedzorgers – hun observaties direct invoeren. Dit varieert van exacte locaties van legsels en broedparen tot incidentele waarnemingen van zeldzame soorten. Ook worden steeds vaker predatoren zoals de vos, steenmarter en verwilderde kat geregistreerd, wat waardevolle inzichten geeft in predatiedruk.

Naast legsels, broedparen en waarnemingen kunnen ook vaste nestgelegenheden (=nestlocaties) worden geregistreerd, zoals zwaluwtillen, scholeksterplateaus, broedkolonies en nestkasten. Deze worden gekoppeld aan meldingen tijdens het broedseizoen, waardoor vrijwilligers gericht kunnen monitoren en rapporteren. In 2024 werd het systeem intensief gebruikt: er werden ruim 120.000 meldingen ingevoerd, exclusief de vaste nestlocaties.

Deze schat aan gegevens vormt de basis van diverse publicaties, voedt beleidsontwikkeling en ondersteunt overleg met overheden, terreinbeheerders en andere natuurorganisaties. Bovendien kunnen vogelwachten zelf hun gegevens terugzien, gebruiken voor rapportages of inzetten voor overleg met boeren en andere betrokkenen.

De ontwikkeling en het onderhoud van het systeem ligt in handen van ons ICT-team: Nutte Veenstra, Jan Dijkstra en Theo de Witte. Elke dinsdag komen zij samen op het Bondsbureau in Wiuwert. Ze zetten suggesties van gebruikers om in verbeteringen, voegen nieuwe functies toe en houden het systeem technisch actueel. Dankzij hun inzet is het systeem niet alleen robuust en gebruiksvriendelijk, maar ook klaar voor de toekomst – met ruimte voor uitbreiding richting bijvoorbeeld AI, automatische analyse van meldingen en betere integratie met andere databronnen.

Kortom, het BFWV-registratiesysteem is méér dan een digitale tool. Het vormt de essentiële schakel tussen vrijwilligers, beleid en bescherming.

Het BFWV-registratiesysteem schematisch voorgesteld met de app en de website als instrumenten waarmee gegevens kunnen worden ingevoerd én overzichten kunnen worden bekeken. De instrumenten Lizmap en Grafana worden gebruikt voor de agrarische collectieven en onze medewerkers en gebiedscoördinatoren, beide geven alleen overzichten op kaart danwel in tabellen. De drone kan alleen invoeren.

1.9 Jarige vogelwachten

In 2024 vierden meerdere Friese vogelwachten een bijzonder jubileum. Een opvallende mijlpaal was het 80-jarig bestaan van Vogelwacht Idaarderadeel-Noord, opgericht op 1 mei 1944 onder de naam Vogelwacht Warga. Inmiddels vallen ook Warten en Warstiens binnen het wachtgebied, wat de latere naamswijziging verklaart.

De oprichtingsvergadering vond plaats in Wergea en werd geleid door de heer Brada. Hij kreeg in 1946 vanuit de overheid toezicht op de toen al bestaande Friese vogelwachten en was één van de medeoprichters van de BFWV. In het handgeschreven verslag van de oprichting staat beschreven waarom de wacht werd opgericht: 'De oprichting kwam voort uit de noodzakelijkheid op te treden tegen de steeds heviger wordende onverschilligheid van de bevolking tegen de natuur.'

Andere vogelwachten die in 2024 een jubileumjaar vierden:

70 jaar: Jutryp-Hommerts, Oude- en Nieuwehorne, Ameland (Nes-Buren)

65 jaar: Dronrijp

60 jaar: IJlst-Oosthem, Harlingen-Kimswerd

55 jaar: Tytsjerk, Noardburgum, Beetgum-Beetgumermolen

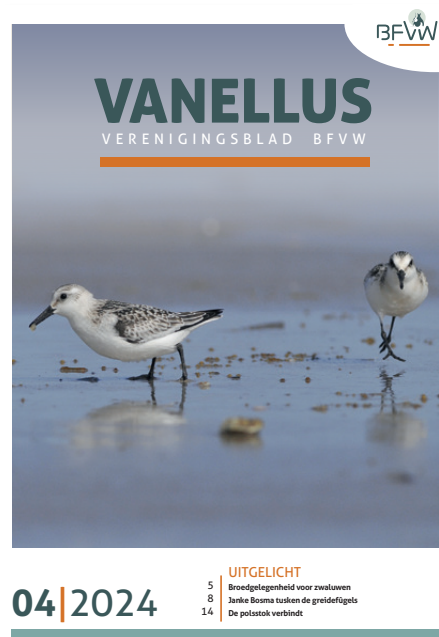
45 jaar: De Gaastmar, Garyp e.o., Gerkesklooster – Stroobos

40 jaar: Twijzelerheide, Easterein, Oudega (SWF), Drachtstercompagnie e.o.

Deze jubilea laten mooi zien hoeveel jaren de Friese mienskip zich al met toewijding, kennis en liefde inzet voor het beschermen en behouden van (weide)vogels.

Media

Al sinds de oprichting van de BFWV wordt er een verenigingsblad uitgebracht onder de naam Vanellus. De geheel vrijwillige redactie brengt om de maand actualiteiten, natuurbeleving, vogelkennis en onderzoeksnieuws naar haar lezers, gecombineerd met prachtige foto's die vrijwel allemaal gemaakt zijn door amateur-fotografen die hun materiaal kosteloos ter beschikking stellen. De kwaliteit is er beslist niet minder om!

De medewerkers van het Bondsbureau vullen verder zowel de website als de Facebookpagina regelmatig met nieuws. Ook worden de vogelwachten en andere geïnteresseerden via een maandelijkse nieuwsbrief voorzien van allerlei informatie.

Wie op de hoogte wil blijven van het reilen en zeilen van de BFWV kan terecht op www.friesevogelwachten.nl of www.facebook.com/bondfriezevogelwachten.

Wie ook graag onze nieuwsbrief wil lezen, kan zich hiervoor aanmelden via info@bfvw.nl.

Sponsoren

We zijn onze sponsors dankbaar dat ze ook in dit moeilijke jaar ons beschermingswerk weer wilden steunen. Heeft u ook belangstelling voor het sponsoren van de BFWV? Neem dan contact op met Henk de Jong, T. 06-51172174 of h.dejong@bfvw.nl. We zullen uw bijdrage goed besteden!

FREONEN FAN DE BFWV

Freonen fan de BFWV

American Base (dump and outdore store), Bolsward

BIOFOOD Diervoeding BV, Drachten

FB accountants, Burgum

Firmaq Media Groep, Heerenveen

Frisia (terreininrichters en hoveniers), Bergum

Grafische Groep van der Eems, Easterein

Helga Aukes Communicatie & Office Management, Mantgum

It Posthûs (hotel restaurant), Burdaard

Membercontrol (ledenadministratiesystemen), Assen

Noordmans Maaiservice Britswert

Overwijk metaalbewerking, Sneek

Pieterpikzonen, Luinjeberd

Rabobank Sneek-ZuidwestFriesland

Van der Meer Consulting BV, Akkrum

Verzekeringen Siebe de Vries, Heerenveen

V&H dakbedekkingen Leeuwarden BV, Leeuwarden

02 nazorg

2.1 Algemeen

De provincie Fryslân neemt binnen Nederland nog altijd een centrale positie in als het gaat om weidevogelbescherming. Ongeveer de helft van alle Nederlandse weidevogelvrijwilligers is hier actief en zij zijn samen goed voor de helft van alle landelijke meldingen. Ook in populatieaantallen blijft Fryslân voorop lopen: bijna 50% van de Nederlandse weidevogelpopulatie broedt in onze provincie. Fryslân is daarmee niet alleen van grote ecologische waarde voor de weidevogels in Nederland, maar is ook internationaal een weidevogel-hotspot.

Deze unieke rol brengt een verantwoordelijkheid met zich mee die vraagt om goed georganiseerde monitoring en veldwerk. De Bond Friese VogelWachten (BFVW) en de vrijwilligers van de aangesloten vogelwachten zijn hierin al jarenlang actief. Wij registreren en volgen weidevogels en signaleren veranderingen in het veld. Deze signalen worden waar mogelijk meegenomen in gesprekken met overheden, natuurorganisaties en agrarische collectieven.

Fryslân telt circa 185.000 hectare grasland, waarvan ongeveer 130.000 hectare jaarlijks wordt gecontroleerd en gemonitord door vrijwilligers van de BFVW. Binnen een samenwerking met zeven Friese agrarische collectieven is voor 60.000 hectare een formele monitoringsovereenkomst van kracht. Hierbinnen bevinden zich de ongeveer 20.000 hectare waarop actief weidevogelbeheer plaatsvindt in de vorm van ANLb. Voorbeelden hiervan zijn uitgesteld maaien, plasdrasvoorzieningen en aangepast waterbeheer.

De registratie van gegevens gebeurt via een mobiele app en een website die gekoppeld zijn aan het BFVW-registratiesysteem. Vrijwilligers kunnen hiermee nesten, broedparen, alarmtellingen en waarnemingen invoeren, zowel direct in het veld als achteraf thuis op de laptop of pc. Het verloop van het nest kan worden bijgehouden, inclusief informatie over uitgekomen eieren, predatie, verlaten nesten of andere verliesredenen.

We blijven onze nazorgers stimuleren om alle waarnemingen in te voeren, ook die van predatoren. Zo ontstaat een steeds completer beeld van het broedsucces én van de bedreigingen in het veld. De gegevens zijn per vogelwachtgebied inzichtelijk in kaart- en tabelvorm en worden gebruikt voor analyse en rapportage.

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de situatie en resultaten van de vier hoofdsoorten (kievit, grutto, tureluur en scholekster) in 2024 en bespreken we de ingevoerde gegevens over predatoren.

2.2 Situatie 2024

Het weer heeft grote invloed op het broedsucces van weidevogels. De laatste jaren worden gekenmerkt door extremen als gevolg van klimaatverandering. Het broedseizoen van 2024 was volgens het KNMI 'recordwarm, zeer nat en somber'. De winter was uitzonderlijk nat, wat resulteerde in een lagere muizenstand ten opzichte van 2023. Het voorjaar verliep eveneens nat, met als gevolg dat sommige eerste legfels van de kievit zijn weggespoeld.

Tegelijkertijd creëerden de natte omstandigheden gunstige foerageerplekken voor oudervogels. In de nestfase waren de omstandigheden overwegend positief: vertraagde grasgroei leidde tot uitgestelde beweiding en het maaien vond pas laat en in korte tijd plaats. In mei volgde een korte droge periode, maar zware buien maakten ook deze maand extreem nat. In juni bleef het wisselvallig.

Voor kuikens waren de omstandigheden minder gunstig: het natte gras vergrootte de kans op afkoeling en leidde tot een lagere insectenactiviteit.

Het grootste probleem voor zowel de eieren als de kuikens was echter niet het weer. Predatie door een reeks aan verschillende predatoren vormde een veel groter risico. De muizenpiek van de voorgaande twee jaren stortte plotseling in door de zeer natte winter. Vlak voordat het weidevogelseizoen losbarstte. Veel predatorsoorten hadden geprofiteerd van de veelheid aan muizen, waardoor hun populaties aanzienlijk waren toegenomen in 2022 en 2023. Al die predatoren zochten nu alternatief voedsel. Dat werd door de predator-zoogdieren in eerste instantie gevonden in weidevogeleieren.

Veel 'ientsjes' zijn waarschijnlijk nooit gevonden, omdat ze alweer gepredeerd waren voor de nazorgers ze konden vastleggen. Die nazorgers kwamen door het natte weer wat minder in het veld, een reden te meer waarom legfels nooit geregistreerd zijn. Wel werden er veel nesten met eischaaalresten gevonden.

De wel ingevulde legsels en hun resultaten geven een triest beeld. Kuikens die wel uit het ei kropen, werden veelal niet vliegvlug, maar vielen ten prooi aan vliegende predatoren die ook honger hadden door de muizenschaarste.

Al met al een weidevogelseizoen met een bedroevend resultaat. De BFVW deed daarom tezamen met BoerenNatuur Fryslân begin oktober een oproep aan de Europese, landelijke, provinciale en gemeentelijke politiek om de mogelijkheden voor predatie-beheer (tijdelijk) te verruimen. In de hoop dat we zo op korte termijn ervoor kunnen zorgen dat er nog een lange termijn overblijft voor boeren en nazorgers om zich voor het biotoop in te zetten. Inzet die nodig is om de weidevogels te redden en te behouden voor een Fryslân met een biodivers en levendig landschap.

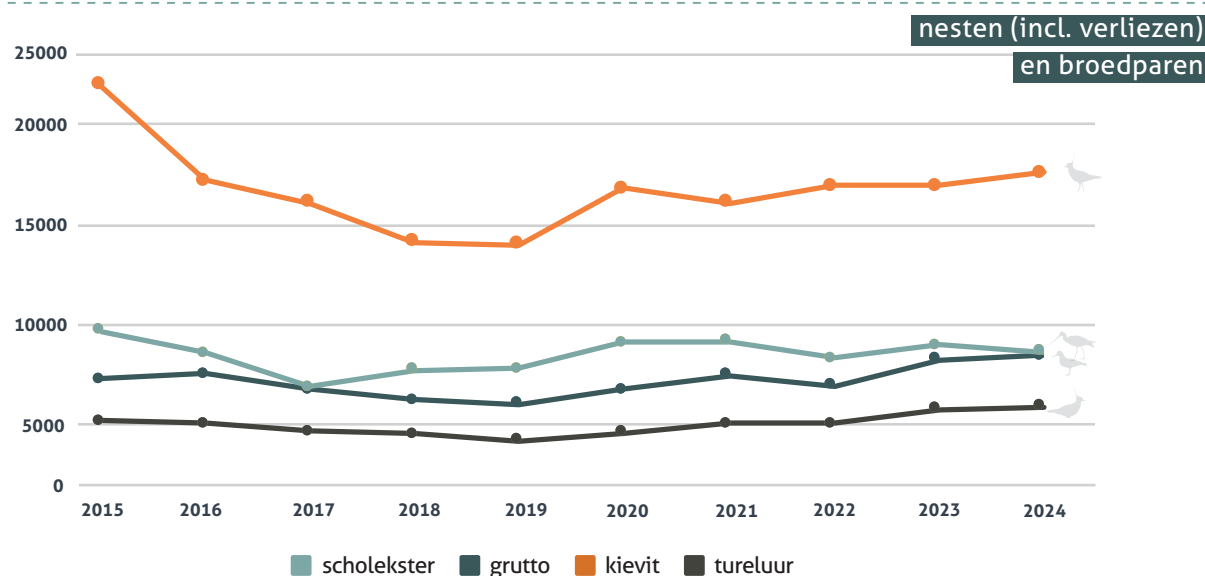
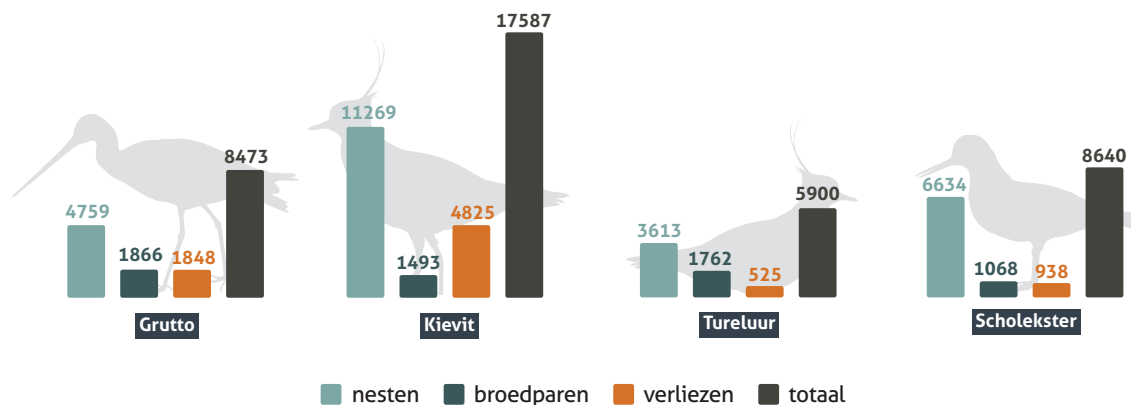
Om de vogels op lange termijn een blijvend thuis te bieden in onze provincie is het van belang om juist de achterliggende oorzaken van de achteruitgang van de weidevogels en de toename van de predatoren aan te pakken. Die oorzaken zitten in inrichting en beheer van het weidevogellandschap. Er moet simpel gezegd meer geschikt habitat voor de vogels komen. Open, weidse biotopen met een mozaïek aan beheertypes als hoog waterpeil, kruidenrijkdom, microreliëf en beweiding.

In 2024 werd op ruim 21.500 hectare grasland een vergoeding gegeven voor weidevogelvriendelijke maatregelen vanuit het ANLb. Het ziet er naar uit dat dat aantal hectares aan grasland de komende jaren zal stijgen. Er komt extra geld aan vanuit het Aanvalsplan Grutto én het huidige kabinet is van plan 500 miljoen per jaar extra uit te trekken voor ANLb. Hoeveel er van die miljoenen naar weidevogelgerelateerde maatregelen gaan, is op dit moment nog niet bekend. We hopen daar in ons volgende jaarverslag meer over te kunnen vertellen.

Helaas heeft hetzelfde kabinet de stekker uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied getrokken, waarmee de miljarden die daarvoor beschikbaar gesteld zouden worden, zijn verdampt.

aantallen in 2024

Deze grafieken geven een beeld van de aantallen gemelde nesten, verliezen en broedparen in 2024. Meer informatie is te vinden in de teksten per soort.

Een kievitskuiken van slechts enkele dagen oud.
Foto: Wiebe Palstra

2.3 Kievit

Het seizoen ging opnieuw los met de vondst van een 'twake' door Anne Wind (zie paragraaf over de eerste eieren), deze keer op 5 maart. Twee weken later stonden er ruim 300 registraties van de kievit in ons systeem. De piek in de meldingen lag deze keer minder hoog dan in 2023. Op 29 maart werden er 437 nesten en broedparen gemeld, 100 minder dan tijdens de piek van vorig jaar en bijna gelijk met de piek in meldingen in 2022.

Dit blokje over de kievit sloten we vorig jaar af met het uitspreken van de hoop dat de muizenvoorraad op tijd op zou raken, zodat veel predatoren de winter niet door zouden komen. Helaas bleek deze hoop geen realiteit te worden.

De muizenvoorraad bleef de hele winter op peil en pas toen het broedseizoen net begonnen was, namen de aantallen muizen af. Het totaal aantal meldingen van nesten en broedparen van de kievit kwam hoger uit dan vorig jaar, maar helaas zit er een flink aantal verloren gegane nesten tussen die meldingen. Het aantal verliezen oversteeg voor de kievit zelfs die van het 'rampjaar' 2020 met ongeveer 250 meldingen.

Landelijk is door de verschillende provinciale weidevogelcoördinatoren (waarvan de BFVW er één is) de conclusie getrokken dat het tijd is voor een actieplan voor de kievit. Er ligt inmiddels een concept klaar. In de loop van 2025 zullen we als BFVW dat actieplan verwerken tot een voor Fryslân bruikbaar plan.

Badderende grutto.
Foto: Wiebe Palstra

2.4 Grutto

Na het optimistische verslag over de grutto in ons vorige jaarverslag, hebben we nu minder goed nieuws te melden. Het eerste ei werd in Fryslân gevonden op 27 maart door Age Sikma uit Aldtsjerk. Het lag in een niet te missen stronest. Op 10 april overstegen we de 100 ingevoerde nesten en broedparen, drie dagen later dan een jaar eerder. De piek van meldingen op één dag kwam wederom op 1 mei en was met 449 meldingen een duidelijke uitschieter in de grafiek van vondsten per dag.

In de periode van 1 tot en met 4 juni vond de tweede alarmtelronde plaats. Het Bruto Territoriaal Succes (BTS), berekend op basis van het aantal alarmerende ouderparen en geregistreerde nesten en broedparen, bleef dit jaar duidelijk onder de streefwaarde van 70%. Deze uitkomst komt overeen met de verwachtingen in het veld. Hoewel het broedsucces in 2024 laag was, bleef het iets boven het niveau van 2020.

2.5 Scholekster

Na het plusje dat we vorig jaar voor de scholekster konden melden, zien we nu weer een lichte daling met een stijgend aantal verliezen. De scholekster blijft het moeilijk hebben, waarbij het bovendien zeer waarschijnlijk is dat de populatie aan het verouderen is. Of en welke gevolgen dat in de komende jaren gaat hebben is natuurlijk afwachten, maar het ziet er niet positief uit.

Opvallend voor een soort die tijdens het broedseizoen gebruik kan maken van nestplekken die voor andere weidevogels onbereikbaar zijn, zoals scholeksterplateaus en grinddaken. Deze nestplekken bieden enige bescherming tegen grondpredatoren en de scholekster kan die benutten, omdat de oudervogels hun jongen voeren.

Bij de andere drie hoofdsoorten moeten de kuikens vanaf dag één hun eigen kostje bij elkaar scharrelen.

Het probleem van de scholekster lijkt dan ook niet alleen in het broedseizoen te liggen. De soort overwintert in grote groepen op het wad en krijgt het daar aldoor moeilijker om voldoende voedsel te vinden. Dat kan betekenen dat ze met een minder goede conditie aan het broedseizoen moeten beginnen, met alle gevolgen van dien.

Het eerste scholeksterei van Fryslân van 2024 werd gevonden door Nammele de Bruin uit Nijbeets. Op 13 april kwam de 100ste melding binnen. De piek van meldingen lag op 9 mei en bedroeg 291 meldingen.

2.6 Tureluur

Als enige van de vier hoofdsoorten laat de tureluur nu al zes jaar op rij een stijgende lijn zien in het aantal meldingen van nesten en broedparen. Helaas werden er in 2024 ook een recordaantal gepredeerde nesten ingevoerd. Al met al lijkt de inventieve tureluur toch over zijn dieptepunt heen te zijn. We kunnen niet uitsluiten dat een deel van de toename moet worden toegeschreven aan meer gevonden nesten dankzij de inzet van de weidevogeldrones. Cijfers van Sovon laten voor Fryslân de laatste jaren echter ook een heel licht stijgende lijn zien (zie Jaarbericht 2024- Weidevogels in Fryslân) en in die cijfers zijn alleen broedparen vertegenwoordigd en spelen nesten, verloren of niet, geen rol.

Het eerste tureluurei van 2024 werd gemeld door Gerard van Asselt. Hij vond in een perceel van natuurgebied Skrok, waar hij voor Natuurmonumenten wild-camera's plaatste, een 'ientsje' op 28 maart. Dat bleek niet alleen het eerste van Fryslân, maar ook van Nederland! Op 11 april passeerden we 100 meldingen. De piek van meldingen lag voor de tureluur, net als voor de grutto, op 1 mei met 311 meldingen.

Eerste eieren

Ook nu weer was de BFWW na een heel zachte winter voorbereid op een vroeg eerste ei. Zouden we misschien zelfs het record van 2019 (met een februari-ei) gaan verbreken? Dat bleek niet het geval. De eerst vondst, op 5 maart, bestond wel direct uit een 'twake' wat leidt tot een schatting van een eerste ei rond 3 maart.

De vondst van het eerste ei leverde zowel bij de vinder als bij de BFWW-controleur (en schrijfster dezes) een soort déjà-vu gevoel op. Het ging namelijk om dezelfde vinder: Anne Wind (33 jaar uit Pingjum) met wederom een 'twake' in alweer de gemeente De Fryske Marren. Al om 8 uur 's ochtends informeerde Anne bij de BFWW of er al meldingen binnen waren gekomen. 'Niet? Dan ben ik alweer de eerste!'

Anne had it spantsje (paartje kieviten) al een paar dagen 'op de korrel', maar op zondag werd geen eitje gevonden. Deze ochtend was Anne al vroeg bij het veld, hield de vogels nog een tijdje in de gaten en liep vervolgens zo op het nest af. Net als vorig jaar spoedde de BFWW zich naar hem toe. Aangekomen bij het maisveld op de veengronden van familie Boersma uit Langelille werden nazorgpas, vrij veld en versheid van de eitjes gecontroleerd. Zoals verwacht was alles dik in orde en met die constatering 'kan het circus beginnen' volgens Anne. Pers en Provincie Fryslân werden op de hoogte gesteld.

Al snel bleek dat we diezelfde middag om 14 uur terecht konden bij de Commissaris van de Koning, dhr. A. Brok op het Provinsjehûs. Omrop Fryslân kwam direct langs en aan de rand van het veld werden de eerste interviews afgenomen (te zien op: <https://www.omropfryslan.nl/fy/fideo/FNO24030500/it-swit-brekt-je-ut>).

Nog net genoeg tijd voor Anne om zich thuis te verkleeden voor hij in Leeuwarden werd verwacht. Anne was tijdens de huldiging niet meer zo overweldigd als de eerste keer, aan de ovaal tafel in de Gedeputeerdenzaal voerde hij eerst een geanimeerd gesprek met de Commissaris, Natuurgedeputeerde De Vries, Burgemeester van De Fryske Marren Fred Veenstra en BFWW-voorzitter Keimpe Strikwerda. Daarna was het tijd voor de echte huldiging. Anne kreeg de Sulveren Ljip uitgereikt, samen met het vindersloon, twee certificaten, twee bossen bloemen én een cadeautasje.

Precies halverwege de periode, op 12 maart, vond Hidde van Dam (11) het jeugdei in de Samenvoeging. Twee weken na de vondst van het eerste kievitse van Fryslân in 2024 werd de Frije Fjild periode afgesloten op Schiermonnikoog. De 88-jarige eilander Jan Holwerda vond op 19 maart een 'ientsje' (één ei in een nest) aan de westkant van de polder op het eiland.

Anne Wind vond het eerste kievitsei van Fryslân.

Gemeente	Datum	Locatie	Vinder
Provincie	5 maart	Bij Echten	 Anne Wind (33) uit Pingjum
De Fryske Marren	Idem	Idem	idem
Opsterland	5 maart	Boven Nijbeets	Auke Tuinstra (27) uit Drachten
Terschelling	5 maart	Stryperpolder	Steven Klijn (65) van Terschelling
Weststellingwerf	6 maart	Bij Oldelamer	Jeroen Hofstee (44) uit Wolvega
Heerenveen	7 maart	Bij Tijnje	Anne de Vries (47) en Gerrit van Lune (47) uit Buitenpost
Smallingerland	7 maart	Bij Oudega	Anne Wind (33) uit Pingjum
Waadhoeke	8 maart	Bij Ried	Auke Tuinstra (27) uit Drachten
Leeuwarden	9 maart	Bij Warstiens	Ewout Schröder (29) uit Jirnsum en Klaas Stapensea (57) uit Emmeloord
Jeugdei	12 maart	Bij Koudum	 Hidde van Dam (11) uit Bakhuizen
Dantumadiel	16 maart	Bij Aldtsjerk	Gerjan de Boer (13) uit Broeksterwâld
Ameland	16 maart	Polder west	Cor de Boer (82) uit Hollum
Harlingen	19 maart	Boven Harlingen	Frans Bauke de Vries (57) uit Harlingen
Schiermonnikoog	19 maart	Polder west	Jan Holwerda (88) van Schiermonnikoog

Het eerste jeugdei werd gevonden door Hidde van Dam.

De weidevogeldrone is niet meer weg te denken bij ons beschermingswerk. Ruim 80% van de vogelwachten heeft de drone één of meerdere keren ingezet om moeilijk vindbare nesten of rondlopende kuikens op te sporen. Als er tijd voor is, wordt ook meegeholpen om reekalveren te lokaliseren.

Eind 2024 hadden de BFWV en de lokale vogelwachten samen 27 drones in eigendom. We leiden onze eigen piloten op, dat wordt gedaan door vier eigen trainers die in totaal meer dan honderd piloten aan een certificaat hebben geholpen. Al met al is deze warmtebeeld-drone inmiddels net zo'n geaccepteerd hulpmiddel voor de nazorgers als de invoerapp en een verrekijker.

De eerste vrouwelijke dronepilot van de BFWV aan het werk.

Inmiddels heeft ze er vrouwelijke collega's bij gekregen.

Foto: Wybren Bruinsma

De AI-drone bepaalt aan de hand van 'gewone' foto's zijn resultaten.

Foto: archief BFWV

Waar de warmtebeeldtechnologie vijf jaar geleden nog innovatief was, vormt de inzet van kunstmatige intelligentie-drones nu de volgende stap in de technologische ondersteuning bij weidevogelbescherming.

In 2024 is, in samenwerking met deskundige op het gebied van innovatieve technische ontwikkeling, Mark Nicolai, verder gewerkt aan de ontwikkeling van een AI-gestuurd detectiesysteem. Deze software maakt gebruik van beeldherkenning en wordt getraind met foto's van weidevogels, nesten en kuikens. Door het toevoegen van grote hoeveelheden beeldmateriaal is het systeem verfijnd in het onderscheiden van relevante objecten in het veld.

Hogeschool NHL Stenden is betrokken bij dit project, met als doel verdere verkenning van toepassingsmogelijkheden op de langere termijn. Ook een individuele boer doet mee. Met dit consortium is een subsidieaanvraag gedaan die de doorontwikkeling van de AI-software veilig moet stellen voor 2025 en 2026. Zo'n aanvraag kost veel tijd en geduld, maar toekenning levert ook heel wat op. (begin 2025 is de subsidie toegekend!) Binnen dit project werken we ook samen met de Dairy Campus aan inpassing binnen precisielandbouw.

Kuikens in het land, poes in de mand

Sinds 2020 voert de BFWV de bewustwordingscampagne Kuikens in het land, poes in de mand, gericht op het verminderen van predatie door katten in weidevogelgebieden. Onderzoek toont aan dat katten 's nachts grote afstanden afleggen en daarbij broedende vogels verstoren of kuikens doden. Veel eigenaren zijn zich hier niet van bewust.

De campagne richt zich op kattenbezitters in landelijke gebieden en aan de rand van dorpen en steden. Door een positieve en laagdrempelige benadering - met inzet van herkenbare beelden en een toegankelijke slogan - roept de campagne op om katten 's nachts binnen te houden tijdens het broedseizoen.

De campagne kreeg vanaf het begin brede steun van onder meer Provincie Fryslân, BoerenNatuur Fryslân, de agrarische collectieven, It Fryske Gea, de Friese Milieu Federatie, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en, vanaf 2021, ook Vogelbescherming Nederland. Sinds 2022 is het bereik vergroot via samenwerkende natuurorganisaties in Groningen, Overijssel, Utrecht en Zuid-Holland.

In 2024 is de campagne vernieuwd met nieuwe video's, foto's en een geactualiseerde website (poesindemand.nl). De boodschap werd verspreid via sociale media, Google-advertenties, huis-aan-huiskranten en promotiemateriaal. In totaal zijn 110 spandoeken opgehangen door agrarische collectieven en natuurorganisaties in vijf provincies. Via deze multimediale aanpak zijn ruim 630.000 mensen bereikt en 10.092 bezoekers naar de campagnewebsite geleid.

De campagne draagt structureel bij aan bewustwording rond predatiedruk in het broedseizoen.

Grutsk op ús Greide- fûgels

Ook in 2024 was er brede belangstelling voor de campagne Grutsk op ús Greidefûgels. Sinds de start van de thematische aanpak in 2017 zijn 909 melkveehouders en akkerbouwers (43% van het totaal in Fryslân) actief betrokken geraakt bij één of meerdere onderdelen van de campagne. Daarnaast nemen 18 loonbedrijven en alle vogelwachten in de provincie deel.

Vijf thematische acties uit voorgaande jaren zijn in 2024 gecontinueerd:

- **Beschermen** – Boeren, loonwerkers en vogelwachten worden gestimuleerd om nestpannen te gebruiken tijdens werkzaamheden om weidevogelnesten te sparen. Sinds 2018 zijn meer dan 3.300 nestpannen in gebruik genomen, met name tijdens het sleepslangen.
- **Zaaien** – De vraag naar kruidenmengsels blijft onverminderd groot. Deze mengsels worden toegepast om kruidenrijke stroken in te zaaien. Sinds de start van deze actie in 2019 zijn 1.086 zakken kruidenmengsel verspreid onder melkveehouders en akkerbouwers.

- **Vernatten** – De mogelijkheid om advies in te winnen bij een vernattingsdeskundige bleef ook in 2024 beschikbaar. Daarnaast worden nog steeds greppelpompen ingezet om water vast te houden tijdens droge perioden in het broedseizoen. In totaal zijn 170 pompen operationeel binnen Fryslân.
- **'Gewurde litte'** – Boeren die delen van hun land ongemoeid laten (geen bemesting, later maaien) kunnen dit zichtbaar maken via een bord bij het erf. In 2024 stonden er 230 van deze borden in het veld.
- **Ruige mest ('rûge dong')** – De actie om boeren te stimuleren het gebruik van ruige mest uit te dragen, werd voortgezet. Inmiddels communiceren 178 boeren in Fryslân actief dat zij deze mestvorm toepassen.

Op 24 en 26 april zijn in Stiens en Sneek twee themabijeenkomsten georganiseerd over fauna-vriendelijk maaibeheer. Beide bijeenkomsten trokken veel deelnemers uit de doelgroep van boeren, loonwerkers en vogelwachten. Tijdens de bijeenkomst in Sneek zijn nieuwe promotiespotjes gelanceerd. Deze worden uitgezonden rondom de nieuwsprogramma's van Omrop Fryslân.

Foto: Klaas de Jong

Foto: Klaas de Jong

Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân

In 2023 is het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân opgericht, op verzoek van de Provincie Fryslân en als alternatief voor de weinig gebruikte subsidieregeling 'Vliegende euro's'. Die regeling bleek in de praktijk onvoldoende aantrekkelijk voor boeren vanwege de lage vergoeding per nest en de administratieve lasten.

Het Stimuleringsfonds richt zich op agrariërs buiten ANLb-beheergebieden die extra inspanningen leveren voor de bescherming van weidevogels. In plaats van vergoedingen per nest kent het fonds waarderingspremies toe per hectare, op basis van veldsituaties waarin werkzaamheden zijn uitgesteld of specifiek terreinbeheer is toegepast.

Voordrachten komen van vogelwachten, collectieven of andere betrokkenen en worden beoordeeld via twee sporen:

Spoor A: last-minute bescherming van broedsuccessen in bijvoorbeeld maispercelen, beoordeeld en toegekend tijdens het broedseizoen;

Spoor B: beloning voor doelbewust beheer zoals plasdras buiten ANLb-regelingen, met een jaarlijkse beoordeling door een jury. Winnaars ontvangen de *Boerefûgellânpriis*.

De winnaar van de Boerefûgellânpriis, Jan Jacob de Boer kreeg uit handen van Albert v/d Ploeg (voorzitter BoerenNatuur Fryslân) een cheque met een mooie waarderingspremie.

Het fonds werd op 15 april 2024 opengesteld. Binnen zes weken waren de beschikbare middelen uitgeput. In totaal werden 30 voordrachten ingediend, waarvan er 29 zijn gehonoreerd. Dit leidde tot uitstel van werkzaamheden op 121,6 hectare en bescherming van 257 broedgevallen. Een anonieme gift van € 10.000 maakte het mogelijk om extra aanvragen te honoreren.

Het fonds levert niet alleen directe bescherming op, maar stimuleert ook bewustwording onder boeren en het delen van goede voorbeelden. Wel is duidelijk dat predatie in 2024 een negatieve invloed had op de broedresultaten. Het Stimuleringsfonds is daarmee een vernieuwend en gewaardeerd instrument dat bijdraagt aan de bescherming van boerenlandvogels buiten het reguliere beheer.

Tijdens de presentatie van het Jaarbericht 2024- Weidevogels in Fryslân (daarover is elders in dit jaarverslag meer te lezen) werd ook de Boerefûgellânpriis van het Stimuleringsfonds uitgereikt. De maatschap Brandsma-De Boer uit Reahûs kreeg deze prijs voor alles wat ze op de eigen percelen voor de weidevogels doen. De familie Brandsma heeft een waar paradijs voor de vogels gecreëerd. De tweede prijs ging naar Hanneke Jellema van boerderij Koblomke uit Loaiïngea en de 3e prijs was voor Firma Goodijk uit Seisbierrum.

De slobeend doet het redelijk goed in Fryslân, met sinds 2002 stabiele aantallen.

In 2024 werden er 841 nesten en broedparen ingevoerd bij de BFWW.

Foto: Wiebe Palstra

03

broedzorg

3.1 Algemeen

De BFWV richt zich niet alleen op de vier bekende weidevogelsoorten (kievit, grutto, scholekster en tureluur), maar ook op tal van andere broedvogels. Deze bredere inzet is ondergebracht bij de commissie broedzorg. Vrijwilligers zorgen onder andere voor nestgelegenheid – zoals zwaluwtillen en nestkasten voor uilen – en ringen diverse soorten. Daarnaast verzamelen zij gegevens over waarnemingen, broedparen en nesten, inclusief aantallen eieren en kuikens.

In 2024 werd in het BFWV-registratiesysteem over 182 vogelsoorten een melding gedaan. Van 141 soorten werd minimaal één nest of broedpaar geregistreerd. Bij 15 soorten ging het om slechts één melding; in acht gevallen betrof dit een eenmalige waarneming.

Het paapje, een bijna verdwenen boerenlandvogel.
Foto: Willy Dikkers

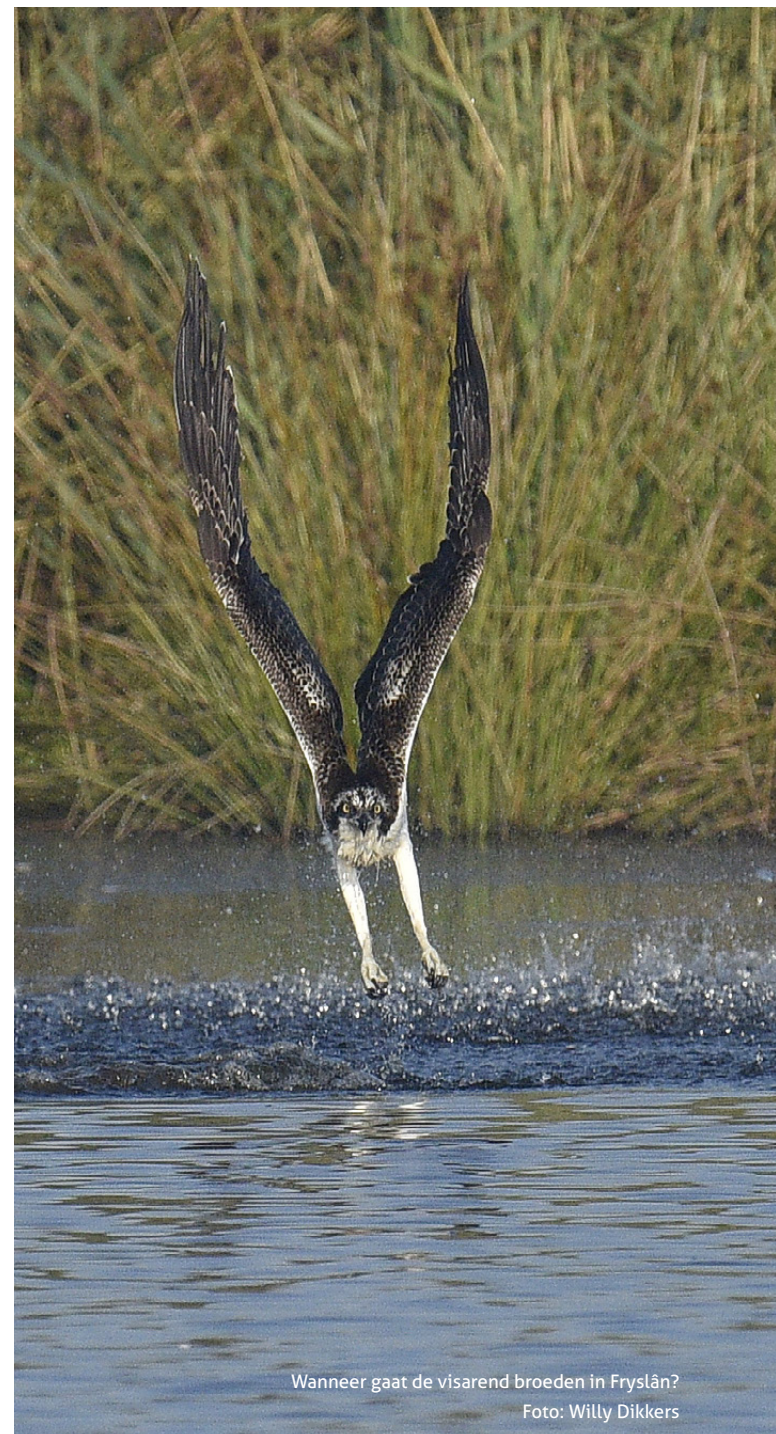
Enkele opvallende meldingen:

Visarend – gemeld door Vogelwacht Koudum-Hemelum. Deze opvallende roofvogel, groter dan een buizerd, maar slanker en herkenbaar aan zijn 'boevenmasker', witte onderzijde en 'geknikte' vleugels, is gebonden aan visrijk open water. Pas sinds 2016 zijn er broedgevallen in Nederland bekend. Vestiging in Fryslân lijkt een kwestie van tijd.

Patrijs – gesignaleerd door Vogelwacht Driezum/Wâlterswâld. De soort staat als ernstig bedreigd op de Rode Lijst. In Fryslân worden vooral in de zuidoosthoek pogingen gedaan om de soort te behouden. Deze waarneming uit het noordoosten is dus bijzonder.

Paapje – Vogelwacht Kollum meldde een nest van deze sterk afgenomen boerenlandvogel die ook als 'bedreigd' te boek staat. In de afgelopen 75 jaar is het aantal met 90% gedaald. Of het nest is uitgekomen, is niet geregistreerd.

Boomvalk – Ook vanuit Vogelwacht Kollum kwam de melding van een boomvalk waarbij eind juli een adult gezien is en minimaal twee jongen gehoord werden.

Wanneer gaat de visarend broeden in Fryslân?
Foto: Willy Dikkers

Meest gemelde soorten in 2024

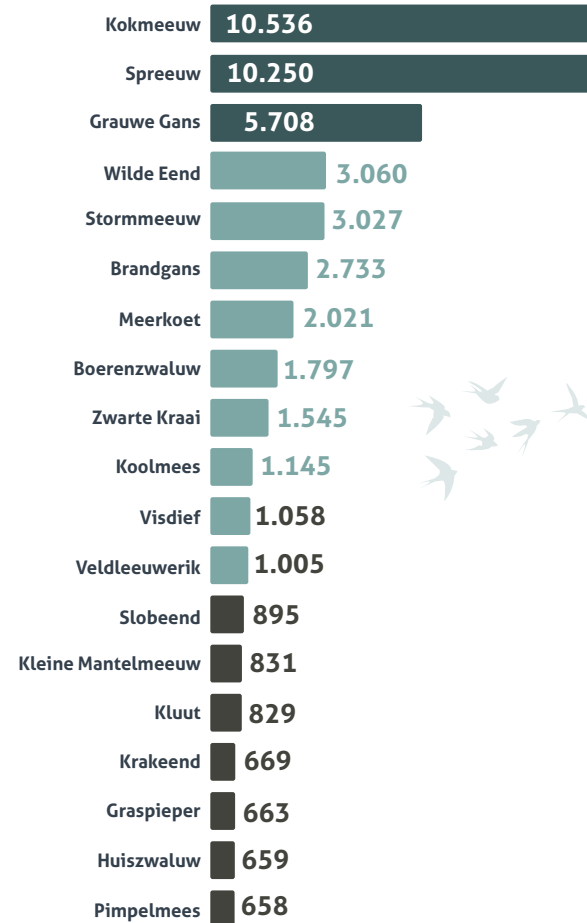
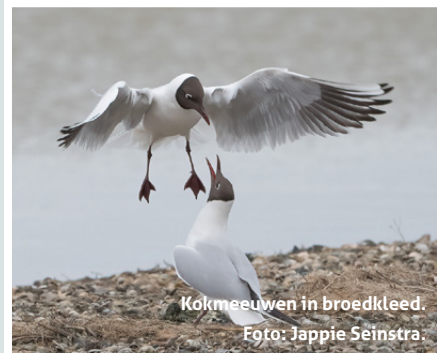
(nesten+broedparen+waarnemingen)

Van algemene vogelsoorten worden jaarlijks veel meldingen geregistreerd. In 2024 heeft de kokmeeuw de eerste plaats overgenomen in de top drie van meest gemelde soorten (nesten, broedparen en waarnemingen). Dat is grotendeels te danken aan het grote aantal broedmeldingen uit onder meer het Hegewiersterfjild bij Harlingen en Terschelling.

De spreeuw staat dit jaar op de tweede plaats. Opvallend hierin is een melding van een spreeuwenwolk met 10.000 exemplaren, afkomstig van Vogelwacht Heerenveen.

De grauwe gans bezet de derde positie. Van deze soort kwamen in 2024 uit de hele provincie meldingen binnen van zowel broedparen als losse waarnemingen.

Kijken we specifiek naar broedmeldingen, dan blijft de kokmeeuw ook hier bovenaan staan. Net als in 2023 volgen de wilde eend en de meerkoet op plaats twee en drie in deze categorie.

3.2 Nestkasten

Het aantal geregistreeerde nestlocaties in het BFVW-systeem is in 2024 verder gegroeid. Aan het eind van het jaar stond de teller op ruim 8.600 nestlocaties. Dat varieert van ooievaarspalen en schol-eksterplateaus tot eendenkorven en nestkasten. In deze paragraaf richten we ons op de nestkasten voor kleine zangvogels, met uitzondering van zwaluwen (die worden apart besproken).

Van alle nestlocaties zijn er ruim 7.000 bestemd voor kleine zangvogels. Op meer dan 2.000 daarvan is daadwerkelijk een nest of broedpaar gemeld. Het overgrote deel – meer dan 6.000 kasten – is bedoeld voor mezensoorten. Niet verrassend dus dat de koolmees en pimpelmees opnieuw de lijst aanvoeren van meest voorkomende soorten in nestkasten.

Totaal nestlocaties

8.600

bestemd voor
kleine zangvogels
ruim 7.000

waarvan,

mezenkasten
ruim 6.000

In 2024 kwamen voor 1.130 mezenkasten meldingen binnen van gebruik door vogels. In 999 gevallen ging het om kool- of pimpelmezen. De overige 131 meldingen betroffen soorten als de bonte vliegenvanger, huis- of ringmus, boomklever, boomkruiper en de gekraagde of zwarte roodstaart.

Van de koolmees werden in totaal 1.123 nesten en broedparen geregistreerd. Daarvan zaten er 636 in mezenkasten, 49 in andere typen nestkasten en 438 zonder gekoppelde nestlocatie.

Koolmezen totaal

1.123

op een mezenkast
636

op andere nestlocatie
49

los
4387

De aantallen bij de pimpelmees zijn vergelijkbaar, zij het lager: 650 meldingen in totaal, waarvan 359 in mezenkasten, 22 in andere nestkasten en 269 zonder locatiekoppeling.

Pimpelmezen totaal

650

op een mezenkast
359

op andere nestlocatie
22

los
263

Er werden 26 meldingen van een gekraagde roodstaart geregistreerd in 2024, waarvan 6 op een nestkast

Foto: Jappie Seinstra

Er werden 9 meldingen van een zwarte roodstaart gedaan in 2024, slechts 1 daarvan was een broedgeval in een nestkast.

Foto: Wiebe Palstra

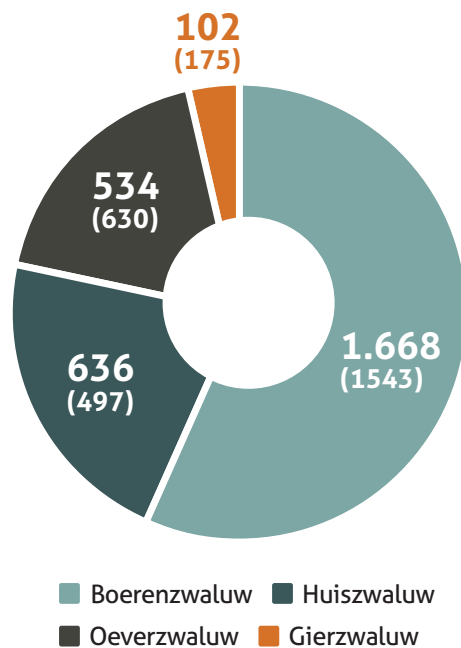
3.3 Zwaluwen

De werkgroep zwaluwen van de BFWV houdt zich bezig met vier zwaluwsoorten: boerenzwaluw, huiszwaluw, oeverzwaluw en gierzwaluw. Naast het verzamelen van gegevens over deze soorten, adviseren leden van de werkgroep ook vogelwachten en particulieren over nestgelegenheid en bescherming.

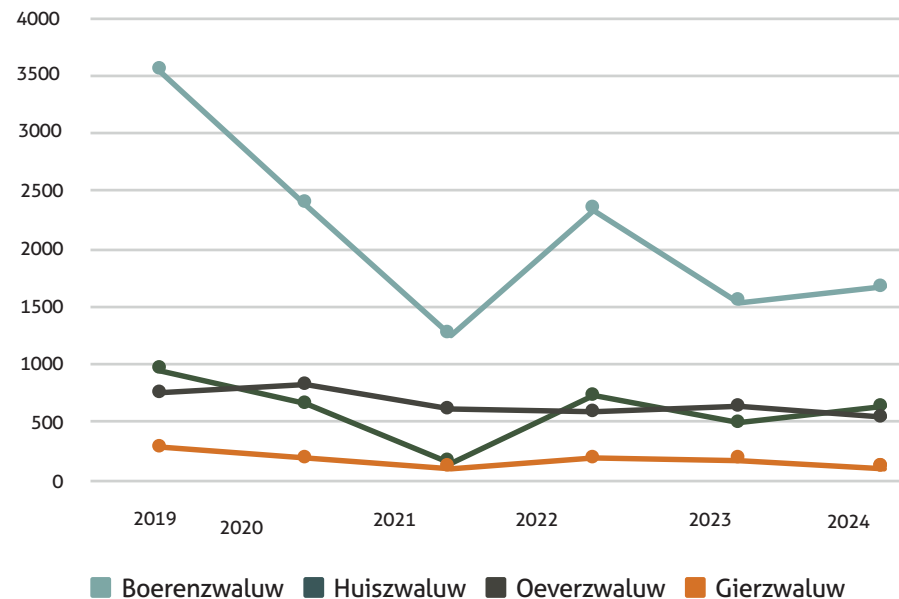
In 2024 leverde bijna de helft van de vogelwachten (47) gegevens aan over ten minste één van de vier zwaluwsoorten. Daarmee hebben we nog niet een beeld van de hele provincie. Het plan is om een samenwerking met Sovon aan te gaan rondom de zwaluwen, omdat het er op lijkt dat daar meldingen over andere zwaluwbroedparen binnenkomen. Op dit moment hebben we beide als monitoringsorganisatie niet een totaalbeeld van de provincie, maar mogelijk kunnen we samen een heel eind komen.

nesten en broedparen zwaluwsoorten 2024

Tussen haakjes
staan de aantallen
van 2023

nesten en broedparen zwaluwen 2019-2024

Ook zwaluwen kunnen last hebben van predatie. Zo kan een ijsvogel in een oeverzwaluwwand voor flink wat nest- en kuikenverlies zorgen. De boerenzwaluw broedt in half open nestkommen in bijvoorbeeld boerderijen of onder bruggen. Een steenmarter die dit ontdekt kan in een mum van tijd een hele kolonie verstoren en vernielen. Ook een kerkuil kan de jonge zwaluwen als prooi beschouwen.

Er is wel iets te doen tegen deze vormen van predatie op de boerenzwaluw. Plaats bijvoorbeeld rondom de nesten op regelmatige, niet te ruime afstand, uitsteeksels (van hout of ijzer), dat houdt de kerkuil op afstand. Voor meer van dergelijke adviezen neem contact op met onze zwaluwmensen via info@bfvw.nl.

Zwaluwen herkennen

de vier soorten op een rij

Boerenzwaluw

- Lange, diep gevorkte staart met 'sleepveren'
- Glanzend blauwzwarte rug, roodbruine keel en voorhoofd
- Broedt binnen: in stallen, schuren of onder bruggen en maakt halfopen nestkommen

Huiszwaluw

- Witte stuit (vlak boven de staart), witte buik
- Korte, gevorkte staart
- Maakt moddernesten met een kleine openingen onder dakranden van huizen

Oeverzwaluw

- Kleinste zwaluw, met bruine rug en witte buik
- Donkere borstband
- Broedt in zelf gegraven gangen in steile zandwanden

Gierzwaluw

- Sikkelvormige vleugels, lijkt op een 'vliegende boemerang'
- Donkerbruin tot zwart, soms lichte keelvlak
- Nestelt in hoge gebouwen, niet verwant aan andere zwaluwen

De boerenzwaluw is te herkennen aan zijn roestbruine keel en voorhoofd, in vlucht ook door de lange punten van de zwaluwstaart.
Foto: Jan Kroese

3.4 Blaustirns (zwarte stern)

In het vorige jaarverslag konden we al behoorlijk goede resultaten melden. Dit jaar overtreft alle verwachtingen met een absoluut record. In totaal zijn 247 broedparen gemeld, wat bijna 30 meer is dan het vorige record, dat stamt uit 2021.

Niet alle broedpogingen hebben ook tot succes geleid. De kolonies in de Tjonger bij Langelille hebben beide te lijden gehad van een predator, gedacht wordt aan de otter. Geen enkele van de in totaal 26 broedgevallen heeft geleid tot uitvliegende jongen. In de kolonie in de Smalle Ee werden dode adulten aangetroffen, er is niet achterhaald wat daar de oorzaak van was.

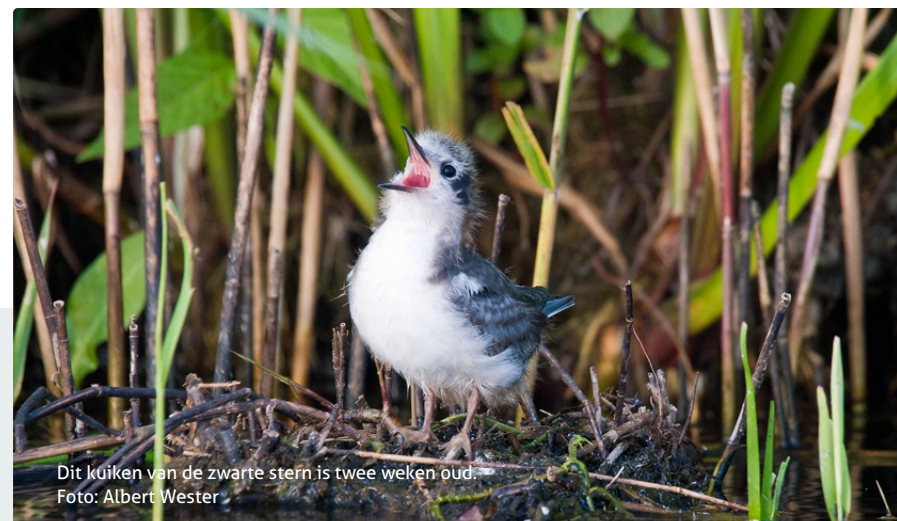
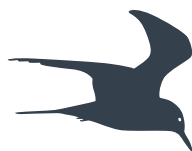
Goed nieuws is er te melden over de kolonie 'De Putten oost' bij de Leijen. Al sinds 2021 groeit deze kolonie (van toen 2 naar nu 14 broedparen) en nu zijn er voor het eerst ook broedgevallen (6) geconstateerd aan de westkant van De Putten.

Al met al een succesvol jaar voor de mensen van de werkgroep blaustirns.

Wil je je ook inzetten voor deze prachtige soort? Neem dan contact op via info@bfvw.nl.

Locaties met een bezetting zwarte stern

2024

Dit kuiken van de zwarte stern is twee weken oud.
Foto: Albert Wester

De Putten oost - De Leijen	14
De Putten west - De Leijen	6
It Eillân-West, Goëngahuizen	45
Tusken Sleatten / Bijsitters Unlân (Alde Feanen)	6
18 Mêd (Alde Feanen)	6
Kobbelan, Goëngahuizen	29
Smalle Ee	16
Frieswijkpolder, Gersloot	12
Brandemeer noord, Oldelamer	45
Brandemeer zuid, Oldelamer	20
Tjonger (Landlust), Langelille	13
Tjonger (Langelille), Langelille	13
Wiide van de Lende	16
Helofytenfilter, It Easterskar	6
totaal	247

Totaal nesten blaustirns (Fryslân) ▽

1996	179	
1997	143	
1998	149	
1999	158	
2000	148	
2001	193	
2002	148	
2003	191	
2004	169	
2005	141	
2006	142	
2007	139	
2008	122	laagste
2009	157	
2010	166	
2011	174	
2012	196	
2013	198	
2014	194	
2015	171	
2016	202	
2017	193	
2018	158	
2019	178	
2020	152	
2021	218	
2022	189	
2023	215	
2024	247	hoogste

3.5 Uilen en roofvogels

Werkgroep Kerkuilen Friesland

2024 gaat voor onze kerkuilen de boeken in als een zeer slecht jaar. Door de lagere muizenstand is in de meeste regio's het aantal broedgevallen dramatisch gedaald. De legsels waren kleiner en het aantal uitgevlogen jongen waren ook laag.

Bij controle van nestkasten in met name het noorden en midden van Fryslân werden ook veel verlaten nesten met eieren gevonden. Door het lage voedselaanbod raken de kerkuilen niet in een goede conditie en slaan ze het broedjaar over of breken ze de broedpoging uit zelfbehoud af.

In het zuiden van Fryslân werden nog best wat jongen vliegvlug, maar wat we daar vervolgens veel zagen is dat een aantal jongen in deze kwetsbare periode alsnog verhongerde en dood werd teruggevonden in de buurt van de broedplaats.

Ringonderzoek is cruciaal om uit te vinden welke exemplaren het niet gered hebben. Vaak zijn dit dan toch de kleinste jongen van het nest. Oudere, sterkere jongen dringen zich op om de aangeboden prooi te kapen waardoor de kleinere jongen veel minder prooi ontvangen en snel verzwakken.

Tussen januari en april 2024 werden op het snelwegtraject Emmeloord-Heerenveen (A6/A7) alleen al ruim 60 kerkuilen en 7 ransuilen dood gemeld als verkeerslachtoffer. Daarnaast werden ook verkeerslachtoffers gemeld langs de snelwegen Heerenveen-Drachten (A7) en Heerenveen-Leeuwarden (A32).

Wat de werkgroep betreft, was het een jaar om snel te vergeten om op te gaan naar veel muizen en positieve energie voor 2025!

Nesten en broedparen		Waarnemingen
Bosuil	3	2
Kerkuil	71	114 (waarvan 83 dood)
Ransuil	6	73 (waarvan 8 dood)
Steenuil	6	22
Velduil	1	63

Het aantal door de werkgroep aangetroffen legsels en jongen in de gecontroleerde nestkasten van de kerkuil:

aantal 1e legsels	125
aantal 2e legsels	2
aantal 3e legsels	-
aantal mislukte legsels	19
aantal uitgevlogen jongen	294
aantal uitgevlogen geringde jongen	227

De bosuil in een natuurlijke nestholte.
Foto: Age Sikma (met drone)

Steenuilenwerkgroep Friesland

De in 2023 opgerichte Steenuilenwerkgroep Friesland trapte het jaar af met veel publiciteit. Via onder meer sociale media en huis-aan-huis-bladen werd de oproep gedaan om waarnemingen van steenuilen te melden bij de nieuwe werkgroep. Dat heeft onder meer geresulteerd in de mogelijkheid om meerdere nieuwe kasten op te hangen in Fryslân. Ook werden verouderde kasten (nog niet voorzien van een zogenoemde sluis) vervangen door moderne kasten. Er staan nu 143 steenuilenkasten als nestlocatie in het systeem van de BFVW.

Soms kan het na een melding van een uil snel gaan, blijkt uit onderstaand voorbeeld:

Op zaterdag 16 maart ontving de werkgroep een melding van een bewoner over nachtelijke geluiden en een uil die zichtbaar was in een bosuilenkast. De bewoner stuurde een foto mee waarop duidelijk een steenuil te zien was!

De volgende ochtend, zondag 17 maart, is in overleg met de bewoner een geschikte steenuilenkast geplaatst. Een dag later volgde een terugkoppeling dat de steenuil sinds vrijdag elke nacht hoorbaar aanwezig was en inmiddels bij de nieuwe kast was waargenomen. Op woensdag 21 maart werd gemeld dat de roepactiviteit was afgenomen, na vijf nachten van uitbundig roepen. Deze woensdag zaten er ineens twee steenuilen bij de geplaatste kast. De kast is dus binnen enkele dagen ontdekt en mogelijk in gebruik genomen.

3.6 Wilsters (goudplevieren)

Tot halverwege de twintigste eeuw werd het wilsterflappen in landelijke gebieden van Groningen, Fryslân en de Kop van Noord-Holland uitgeoefend als ambachtelijke activiteit. De beoefening vond voornamelijk plaats door boerenarbeiders, veenarbeiders en dagloners. Voor deze groepen vormde het een noodzakelijke aanvulling op hun beperkte inkomen.

In de editie van Frysk en Frij van 3 december 1953 wordt deze praktijk door een wilsterflapper als volgt omschreven:

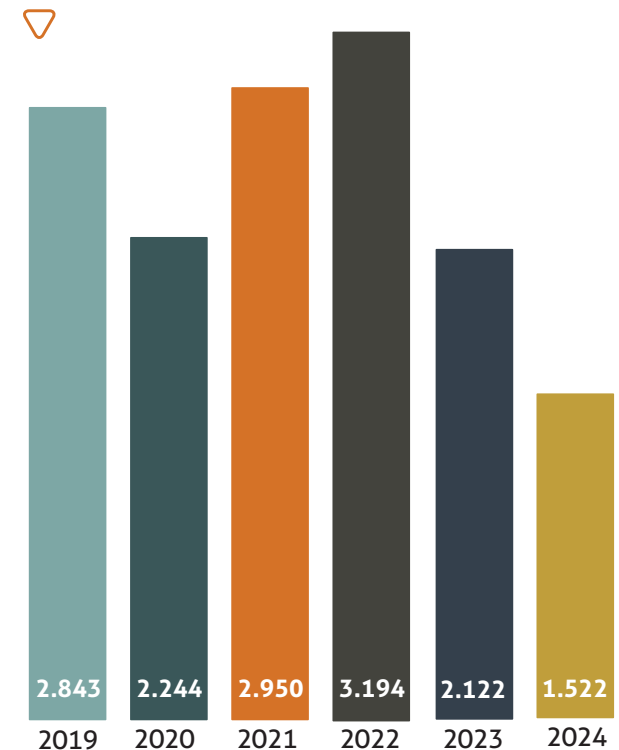
'Foar in arbeidersman dy't sneontejouns mei sinten thús komme moast wie't in spul fan neat. At er de earste wyks neat fong wie't al mis, dan siet it wiif mei in lege knip.'

Zo had een wilsterflapper uit Zweins na vier weken nog nauwelijks wilsters gevangen. Iedere avond informeerde zijn vrouw naar de vangsten. Toen het aanhoudend op weinig of niks uitdraaide stelde ze voor dat hij toch maar bij de boer moest gaan werken. Dan waren ze in ieder geval zeker van een klein inkomen. Een bouwboer uit Zweins kwam op een avond aan de deur om te vragen of hij de dag erop wilde helpen om de aardappelen af te leveren. Maar de wilsterflapper gaf geen krimp en zei: 'Ik fûgelje en bliuw fûgeljen'. Enige dagen later kwam er een weersomslag en wintertrek uit het oosten.. Een zak vol wilsters werd gevangen en bij thuiskomst in de kamer geleegd. 'Myn wiif stie te gûlen.'

Momenteel is sprake van een stabiele groep beoefenaars die het ambacht in stand houdt; men ringt de vogels en verzamelt gegevens die een relevante bijdrage leveren aan het monitoren van populaties en aan onderzoek naar trek- en migratiepatronen.

In de grafieken is te zien dat er in 2024 in totaal minder vogels zijn geringd dan in 2023. Vooral het aantal geringde goudplevieren is minder. Wel zijn er meer steenlopers en bonte strandlopers geringd.

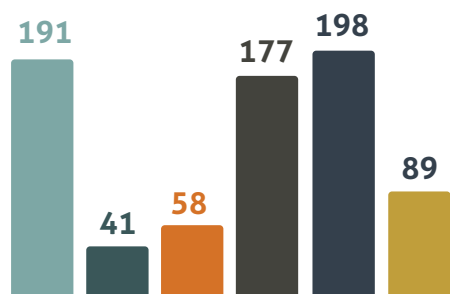
geringde goudplevieren in de afgelopen zes jaar

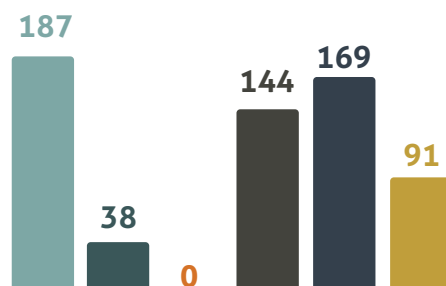

Naast goudplevieren worden er ieder jaar ook kemphanen geringd door de wilsterflappers.
Foto: Harm Meijer

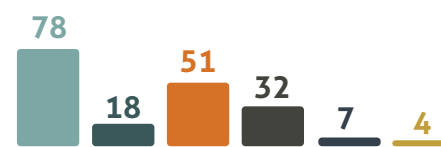
in 2024 geringde
soorten met hun
aantallen

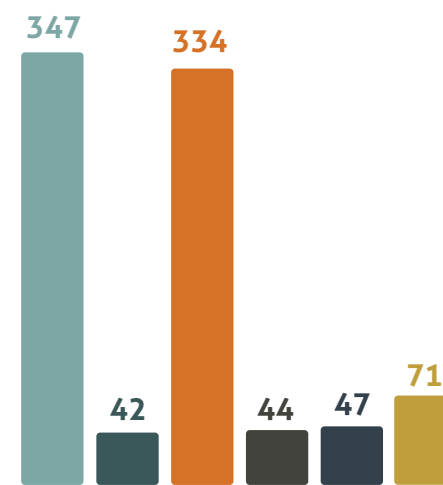
kempphaan

kievit

bonte strandloper

regenwulp

watersnip

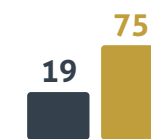
zilverplevier

grutto

tureluur

steenloper

2019 2020 2021 2022 2023 2024

04 educatie

4.1 Jeugd

Op 8 juni vond op het erf van de familie De Glee in Tjalleberd de jaarlijkse Jeugdfûgelwachtdei plaats. De organisatie was in handen van Vogelwacht Tjalleberd-De Streek, met ondersteuning van de commissie educatie. Deze commissie ondersteunt lokale wachten bij het opzetten van jeugdactiviteiten en het verzorgen van lessen op basisscholen en levert ook een bijdrage aan de organisatie van dit evenement.

Na de opening door de voorzitter van de BFWW, Keimpe Strikwerda, namen ruim 200 kinderen deel aan een gevarieerd programma. Activiteiten zoals een tokkelbaan, zwaluwen ringen, nazorgles en dronevliegen boden de deelnemers de mogelijkheid om op een praktische en speelse manier kennis te maken met natuur en landschap.

De basiscursus nazorg voor junioren werd gevolgd door 10 kinderen, die vervolgens met nazorgers van hun eigen vogelwacht gingen meelopen om de praktijk onder de knie te krijgen.

Welk ei hoort er bij welke vogel? Een nazorgler legt het bij zijn eigengemaakte display allemaal uit. Foto: archief BFWW

Alle kinderen willen de net door Jan de Jong geringde boerenzwaluw graag van dichtbij bekijken. Foto: archief BFWW

4.2 Volwassenen

In 2024 organiseerde de BFWW voor het vierde achtereenvolgende jaar de basiscursus weidevogelbeschermer. De cursus werd op vier locaties aangeboden en bestond uit twee theorieavonden waarin onderwerpen als weidevogelgedrag en beschermingsmaatregelen aan bod kwamen. In totaal namen 92 nieuwe vrijwilligers deel. Ter ondersteuning van het praktijkgedeelte zijn de cursisten gekoppeld aan lokale vogelwachten. Daarnaast vond in april een aanvullende praktijkbijeenkomst plaats. Naast de basiscursus organiseerde de BFWW diverse andere cursussen en themabijeenkomsten. In februari gaf de heer Ottens een lezing over het balts- en broedgedrag van andere boerenlandvogels dan de vier hoofdsoorten. In oktober en november werd een webinar verzorgd over de inzet van drones bij veldwerk, met aandacht voor regelgeving en aanschaf. Ook in oktober vond een inspiratiebijeenkomst plaats rond het thema jeugdeducatie. Deelnemers waardeerden de uitwisseling van ideeën en ervaringen.

De BFWW was daarnaast medeorganisator van de Friese Weidevogelkennisdag in Joure. Tijdens deze dag werd een gezamenlijke workshop met Sovon verzorgd over het gebruik van verschillende telmethoden en het combineren van datasets van beide organisaties om tot gedeelde inzichten te komen.

Telefoonnummers (secretariaten vogelwachten)

VW. Akkerwoude	06-12521706
VW. Akkrum	06-52451694
VW. Ameland (Hollum-Ballum)	06-16677226
VW. Ameland (Nes - Buren)	06-16196718
VW. Anjum	06-16700848
VW. Arum	06-30788409
VW. Augustinusga/Surhuizum	06-50225057
VW. Bakhuizen/Oude-Nijemirdum	06-27472826
VW. Balk en omstreken	06-21832829
VW. Beetgum/Beetgumermolen	06-12469129
VW. Bergum	06-15356898
VW. Birdaard	06-17384915
VW. Boksum en omkriten	06-25296418
VW. Bolsward	06-47892770
VW. Boyl	06-36318604
VW. Bozum	06-16957003
VW. Brantgum	06-11686720
VW. De Fjouwer Doarpen Itens	06-53722705
VW. De Trije Doarpkes	06-33734735
VW. De Wilgen/Smalle Ee	06-55373064
VW. Dokkum	06-25413544
VW. Donkerbroek	06-40166210
VW. Drachten/Beetsterzwaag	06-48698438
VW. Drachtstercompagnie	06-36184051
VW. Driesum/Wouterswoude	06-25164853
VW. Drogeham	06-20880473
VW. Dronrijp	06-29523952
VW. Easterein	06-83591959
VW. Easterwierrum	06-23541465
VW. Engwierum	06-42820988
VW. Feankleaster e.o.	06-11212927
VW. Franeker	06-20280733
VW. Gaastmeer	06-36489476
VW. Garyp	06-39326581
VW. Gerkesklooster/Stroobos	06-22101005
VW. Gorredijk	06-42880591

VW. Grouw	06-23030269
VW. Hallum/Marrum	06-33162235
VW. Hantum	06-30393963
VW. Harlingen/Kimswerd	06-54351215
VW. Haskerdyken	0513-671428
VW. Heerenveen	06-11425355
VW. Het Oud Bildt	06-54351618
VW. Hurdegaryp	06-30398917
VW. Idaarderadeel Nrd (Warga e.o.)	06-22324688
VW. IJlst en Oosthem	06-22183278
VW. Irsrum	06-15000937
VW. Jelsum e.o.	06-44020284
VW. Joure	06-22230804
VW. Jubbega e.o.	06-15628500
VW. Jutryp/Hommerts	06-38900237
VW. Kollum	06-44554569
VW. Koudum/Hemelum	06-13768307
VW. Langezwaag/Luxwoude	06-51817925
VW. Leeuwarden e.o.	06-83098023
VW. Lekkum/Miedum	06-28333938
VW. Lemmer	06-12399376
VW. Lollum/ Waaxens	06-30500307
VW. Makkum	06-20850775
VW. Mantgum	06-14129147
VW. Marssum	06-27191291
VW. Menaldum/Slappeterp	06-10666041
VW. Nijbeets/Veenhoop	06-11370085
VW. Noordbergum	06-22758192
VW. Olde- en Nijeberkoop	06-10201723
VW. Oldeboorn	06-16168914
VW. Oldeholtpeade e.o.	06-31551676
VW. Oostermeer (Eastermar)	0512-472236
VW. Oosterzee	06-83210142
VW. Opeinde (Sm).	06-44039737
VW. Oppenhuizen/Uitwellingergera	06-52020852
VW. Oude- en Nieuwehorne	06-81050063

VW. Oudega (Sm)	06-21283857
VW. Oudega (W)	06-15355208
VW. Oudehaske	06-52481133
VW. Oudwoude	06-10930088
VW. Raerderhim eo.	06-44725704
VW. Reduzum	06-12071790
VW. Rinsumageest	06-23846655
VW. Scharnegoutum e.o.	06-41915983
VW. Schiermonnikoog	06-29002480
VW. Sloten e.o.	06-36313095
VW. Sneek	06-23458618
VW. St. Johannesga-Rotsterhaule	06-14979424
VW. Stavoren	06-25163885
VW. Stiens	06-15508785
VW. Terschelling	06-55854138
VW. Tjalleberd/ De Streek	06-40154700
VW. Trynwalden	06-11191720
VW. Twijzelerheide	06-45460974
VW. Tytsjerk	06-49906878
VW. Ureterp	06-28922211
VW. Veenwouden	06-15582470
VW. Westergeest	06-21354671
VW. Wijns e.o.	06-12815393
VW. Winsum/Baard/Oosterlittens	06-29464603
VW. Witmarsum	06-19927727
VW. Wolvega	06-10421162
VW. Wommels	06-22198651
VW. Workum	06-54912019
VW. Zwaagwesteinde	06-38311247

Bondsbureau BFVW

Labadistendyk 2, 8637 VJ Wiuwert
Tel. 058-250 4388
Email: info@bfvw.nl - Website: www.bfvw.nl
IBAN-nr. BFVW: NL82RAB00356254844
Geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Bestuur

Strikwerda	K.	Dekemaleane 1 8401 BC Gorredijk keimpestrikwerda59@gmail.com 06-11050846	Voorzitter
Heida	H.	Rengersweg 88 9062 EH Oentsjerk harkeheida@gmail.com 06-11191720	Secretaris
Jong	W. de	Harlingerweg 20 8821 LC Kimswerd wybe.dejong@icloud.com 06-12902035	Penningmeester
Minkes	H.	Dokkumerstrjitwei 13 9112 GT Burdaard henkminkes@kpnplanet.nl 06-17384915	Broedzorg
Kooistra	D.	De Singel 36 8734 HR Easterein d_kooistra91@hotmail.com 06-15356106	Jur. Zaken/ Onderzoek
Sijmonsma	T.	Rijksweg 154 9011 VJ Jirnsum 06-46487488	Nazorg
Hoogland	D.	Van Sminaweg 28 9064 KB Aldtsjerk douwehoogland@gmail.com 06-20533178	Nazorg 2.0
Berg	B. van den	Fok 12 8441 BK Heerenveen basmarcusvandenbergh@gmail.com 06-40154700	Wacht- ondersteuning

Ereleden

Algra	R.
Boer	E. de
Dijkstra	H.
Douma	M.
Fokkema	J.
Heslinga	G.
Hoekstra	M.
Strikwerda	J.
Terpstra	W.
Roodbergen	S.P.
Wiegersma	J.
Wijnja	W.
Witteveen	A.G.

Commissie educatie (te bereiken via Bondsbureau)

Dam	R. van	Wiuwert	Lid
Jong	S.A. de	Witmarsum	Lid
Bakker	W.M.	Ginnum	Lid

Team automatisering (te bereiken via Bondsbureau)

Dijkstra	J.	Tytsjerk	Lid
Veenstra	N.	Burgum	Lid
Witte	Th. de	Lemmer	Lid

Commissie nazorg

Algemeen

Jissink	W.	wybedytjissink@outlook.com	Oudehaske	Secretaris
Zee	I. van der	i.vanderzee@bfvw.nl	Wiuwert	Bonds bureau

Werkgroep predatie

Sijmonsma	T.	titussijmonsma@hotmail.com	Jirnsum	Voorzitter
-----------	----	----------------------------	---------	------------

Gebiedscoördinatoren

Feenstra	R.	feenstrarobert@gmail.com	Leeuwarden	Noardlike Fryske Wâlden en aanspreekpunt BFVW-gebiedscoördinatoren
Jager	K.	kpjager@home.nl	Oudehaske	ELAN en Westergo Súd
Jissink	W.	wybedytjissink@outlook.com	Oudehaske	It Lege Midden
Piekema	M.	Piekema82@gmail.com	Groningen	Waadrâne
Bruinsma	W.	Wybren.bruinsma@hotmail.com	Winsum	Westergo Noard
Wind	A.	Annewind91@gmail.com	Pingjum	Súdwestkust

Werkgroep nazorg 2.0

Hoek	E. van der	djpenoze@hotmail.com	Grou	Projectleider
------	------------	----------------------	------	---------------

Werkgroep RAS 'Ljip en Strânljip'

Huizenga	J.	jeffrey_huizenga@hotmail.com	Burgum	Secretaris
----------	----	------------------------------	--------	------------

Commissie broedzorg

Algemeen

Minkes	H.	henkminkes@kpnplanet.nl	Burdaard	Voorzitter
Beek	J.H	broedzorg@bfvw.nl, fûgelwacht@kpnmail.nl	Grou	Secretaris

Nestkasten

Postma	H.	hermantaapke@home.nl	Oppenhuizen	algemene informatie/spreker
Jager	A. de	buorren1@hotmail.com	Ouwsterhaule	invoerhulp

Werkgroep zwaluwen

Tamminga	G.	ierdswel@vwho.nl	Heerenveen	Informatie en lezingen
Frankena	C.		Wommels	

Werkgroep Kerkuil Friesland

Jager	A. de	buorren1@hotmail.com	Ouwsterhaule	Contactpersoon
-------	-------	----------------------	--------------	----------------

Steenuilwerkgroep Friesland

Fokkens	J.R.	johannesruurd@hotmail.com	Sibrandabuorren	Contactpersoon
---------	------	---------------------------	-----------------	----------------

Wilsterwurkgroep

Strikwerda	J.	strikwerda.ja@gmail.com	Dearsum	Voorzitter
------------	----	-------------------------	---------	------------

Werkgroep Blaustirns

Minkes	H.	henkminkes@kpnplanet.nl	Burdaard	Voorzitter
Sikkema	M.		Earnewâld	Coördinator

Vanellus

Aukes	H.	mail@hac.frl 06-22392730	Mantgum	Redactiemanagement
Bruinsma	W.		Winsum	Redacteur
Dijkstra	W.		Leeuwarden	Redacteur
Zee	I. van der	Labadistendyk 2 8637 VJ i.vanderzee@bfvw.nl 06-11402591	Wiuwert	Redactieadres
Tamsma	H.		IJlst	Redacteur
Hosper	U.		Ureterp	Redacteur

Vogelasiel 'De Fûgelhelling'

De Feart 1| 9247 CK | Ureterp
info@defugelhelling.nl
0512-514328

Vogelkustasiel 'De Fûgelpits'

Mosselbankwei 1| 9142 VJ |
Moddergat | fugelpits@planet.nl
0519-321591

Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân (ANF)

Slachte 4A | 8731 CJ | Wommels |
info@agrarischnatuurfondsfryslan.nl
058-2504388

Groene specht man.
Foto: Herman Postma

It Heitelân

Dêr't de dyk it lân omklammet,
lyk in memme-earm har bern.
Dêr't de wylde see jamk flammet,
op in hap út Friso's hern.
Dêr't de Stiennen man syn eagen,
stoarje lit oer fjild en strân.
Dêr't men eanget fan gjin weagen,
dêr is't leave Heitelân!
dêr't men eanget fan gjin weagen,
Dêr is't leave Heitelân!

Dêr 't Reaklif sa swietkes lonket,
yn de jûntiids sinneskyn.
Dêr't it bokweitblomke pronket,
tusken heide en beamguod yn.
Dêr't de Aldehou syn brommen,
oeren fier soms dreunt yn't rûn.
Dêr't it tilt fan fee en blommen,
dêr is't oeral Fryske grûn!
Dêr't it tilt fan fee en blommen,
dêr is't oeral Fryske grûn!